

ORGaan

VAN DE BIBLIOTHEEK
van de

Vereniging ter beoefening
van de Krijgswetenschap

OPGERICHT 6 MEI 1865

1955-1956

1e Aflevering

Inhoud:

EEN
KRIJGSMACHT STUDIE CENTRUM
(K.S.C.)

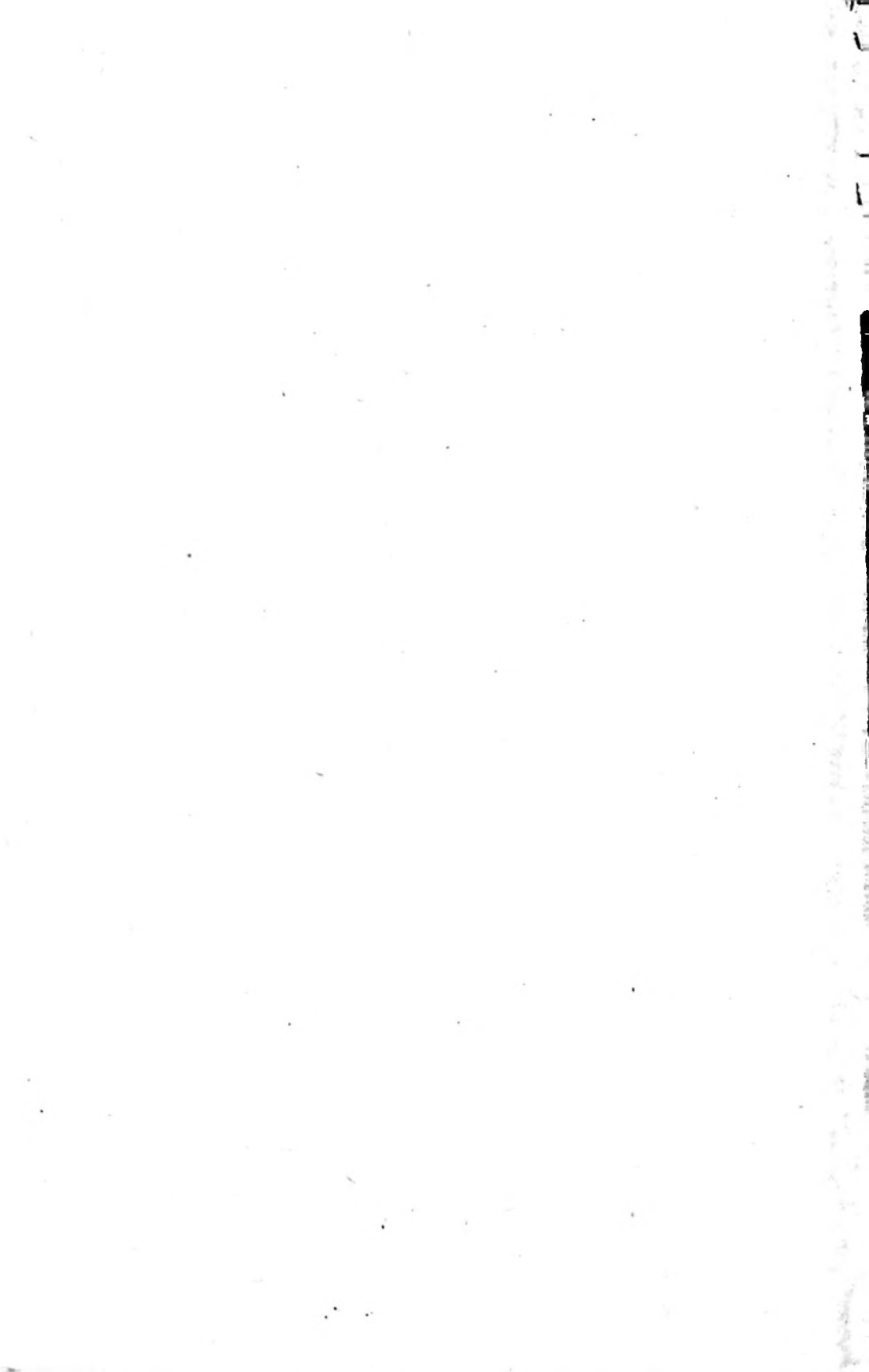
door

TH. E. E. H. MATHON
Generaal-Majoor der Cavalerie

Voor adresveranderingen of opgave van adres en nieuwe leden zich te wenden tot J. P. Boots, Rcs. Kolonel T. B. D., Secretaris-penningmeester van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, van Alkemadelaan 215, 's-Gravenhage, Tel. 774621, Postrekening 78828

Redactie: Luitenant Generaal bd D. A. van Hilten, Zuidwerfplein 8 te 's-Gravenhage, Tel. 720366

Zorgt dat wij uw adres weten - De contributie bedraagt f 10,— per jaar

BIJEENKOMST OP VRIJDAG 4 NOVEMBER 1955
TE 's-GRAVENHAGE

Voordracht gehouden voor de Vereniging ter beoefening
van de Krijgswetenschap

door

Generaal-majoor der Cavalerie Th. E. E. H. MATHON

over

EEN KRIJGSMACHT STUDIE CENTRUM (K.S.C.)

Voorzitter: Z. E. Luitenant-Generaal bd M. R. H. CALMEYER

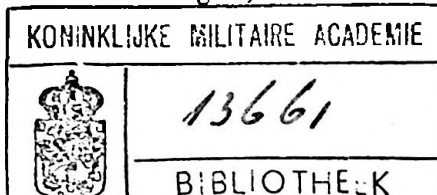
De Voorzitter:

Hiermede open ik de eerste bijeenkomst in het 90e werkjaar van onze vereniging. Sedert onze laatste bijeenkomst heeft U de „*Inhoud der verslagen*” over de afgelopen 89 werkjaren bereikt, waarmee ik mijn desbetreffende belofte heb ingelost, zij het ook wat later dan ik had gehoopt. Tevens bereikten U het „*Wetenschappelijk Jaarbericht 1954*” en het „*Werkplan*” voor het thans begonnen werkjaar. Zoals U zult hebben gezien, hebben wij gemeend een belangrijke plaats te moeten inruimen aan de invloed van de atoomwapenen op de oorlogvoering.

Het zal U genoeg doen te horen, dat, als gevolg van een door mij op voorstel van onze secretaris, Kolonel Boots, tot de Ambassadeur van Zuid-Afrika gericht verzoek om de leden der strijdkrachten aldaar op een geschikte wijze met het bestaan van onze vereniging in kennis te stellen, reeds 7 Zuid-Afrikaanse officieren, allen met goed Nederlandse namen, zich als lid hebben opgegeven. Ik meen, dat wij hiermede niet alleen het welzijn van de vereniging betrachten, maar ook medewerken de banden met het stamverwante Zuid-Afrikaanse volk nauwer aan te halen.

Alvorens het woord te geven aan de spreker van hedenavond zijn nog enkele huishoudelijke zaken te behandelen. Zoals U op de kennisgeving zult hebben gezien, zijn drie bestuursleden aan de beurt van aftreden, nl. de Generaals *Aler*, *Schaper* en *Couzy*, waarvan de beide laatstgenoemden zich herkiesbaar hebben gesteld, terwijl Generaal *Aler*, in verband met zijn huidige drukke werkzaamheden, als bestuurslid wenst af te treden. Ik wil hier de Generaal gaarne dank zeggen voor hetgeen hij voor de vereniging heeft gedaan. Als zijn opvolger stelt het bestuur voor Schout-bij-nacht-vlieger *Van Olm*.

Tenslotte heeft Generaal *Van Hilten* de wens te kennen gegeven per 30 Oct. 1956 af te treden als bestuurslid en daarmee tevens als redacteur van het Orgaan en het Wetenschappelijk Jaarbericht. Gelukkig hoef ik de Generaal dus thans nog geen dank te zeggen, maar wel heeft het Bestuur gemeend reeds thans de vervanging onder de ogen te moeten zien, omdat de redacteur uiteraard een zeer belangrijke functie in het bestuur vervult en het gewenst is, dat de oude en de nieuwe redacteur enige tijd samen werken. Tot ons groot

genoegen hebben wij de Kolonel d'Engelbronner, Directeur van de H.K.S. bereid gevonden het redacteurschap op zich te nemen, waarmede de vroegere en meest wenselijke toestand, dat de Directeur van de H.K.S. redacteur is van het W.J., zal worden hersteld.

Mag ik vragen of de vergadering nog tegencandidaten wenst te stellen, dan wel zich kan verenigen met de herkiezing van de Generaals *Conzy* en *Schaper* en de verkiezing van Sch.b.N. *Van Olm* en Kol. *d'Engelbronner*? (De aanwezigen geven door applaus hun instemming te kennen). In verband met het in art. 16 van het Reglement op 12 gelimiteerde aantal bestuursplaatsen kan deze laatste benoeming zich pas 31 Oct. a.s. formeel effectueren, maar ik verzoek Kol. *d'Engelbronner* reeds thans met Sch.b.N. *Van Olm* aan de bestuurs-tafel plaats te nemen.

Alvorens tot het onderwerp van hedenavond over te gaan, verzoek ik ten slotte de Secretaris-penningmeester verslag uit te brengen omtrent de toestand van de vereniging bij de aanvang van dit werkjaar.

De Secretaris-penningmeester:

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Mijne Heren,

Het ledenaantal onzer vereniging bedraagt thans 2157 leden. Door bedanken en anderszins verloor de vereniging in 1954/55 130 leden. In de loop van dit jaar werden 4 boekenprijzen ad f 20,— uitgereikt. 276 leden waren nog achterstallig in het betalen hunner contributie over 1953/54 en 1954/55 tot een totaal bedrag van f 3559,—.

Door transfermoeilijkheden moest de vereniging tijdelijk 183 leden afvoeren. Mogelijk komt hierin spoedig verbetering.

Op 1 Oct. 1955 waren alle vorderingen op de vereniging voldaan. De kosten W.J. 1954 zijn nog niet bekend, zodat 1954/55 nog niet kon worden afgesloten.

De Voorzitter:

Thans geef ik het woord aan Generaal *Mathon*, de spreker van hedenavond.

EEN KRIJGSMACHT STUDIE CENTRUM (K.S.C.)

Z.K.H. Prins Bernhard heeft deze zomer in een toespraak tot R.A.F.-cadetten hun dringend de samenwerking tussen de strijdkrachten voorgehouden. Volgens couranten-berichten heeft Z.K.H. daarbij gezegd:

„Vanzelfsprekend moet U trots zijn op Uw eigen strijdmacht. U gelooft uiteraard, dat de luchtmacht van het allergrootste belang is. Dit is een voortreffelijke gedachte. Maar ik kan U uit persoonlijke ervaring verzekeren, dat slechts een perfecte samenwerking en perfect verband tussen de drie strijdmachten zullen leiden tot een doelmatig strijdend geheel.”

In de Tweede Wereldoorlog is aan Geallieerde zijde steeds deze samenwerking nagestreefd. Op alle operatie-tonelen zijn inter-service-staven gevormd, ook bij de voorbereidingen was de nauwste samenwerking nodig.

Inter-service werkzaamheden

In het buitenland bestaan tussen de Krijgs- en Stafscholen en hetgeen in Nederland het Defensiestudiecentrum heet inter-service-scholen (Armed Forces Staff College, Joint Staff College, Ecole des Forces Armées).

In het algemeen wordt bij deze inrichtingen de nadruk gelegd op het gebruik van de strijdkrachten.

Voor Nederland is het inter-service gebruik van de strijdkrachten slechts van beperkte betekenis en betreft:

- de luchtverdediging en
- de territoriale verdediging in kustgebieden, waar deze vnl. op het functioneren van de havens moet zijn gericht.

Daarnaast bestaat echter ook in Nederland de behoefte aan gezamenlijke studie betreffende:

- de vorming,
- de instandhouding en
- het beheer van de krijgsmacht.

Ook in Engeland, waar het „Joint Staff College” opgericht is naar aanleiding van de invasie voor de „Joint operations”, wordt thans deze inrichting in het bijzonder gebruikt voor de vorming van officieren voor de Joint Staff en voor de talrijke daarbij behorende commissies.

Vorming, instandhouding en beheer van de krijgsmacht vereisen in vredes-tijd dikwijls — niet altijd terecht — meer aandacht dan het gebruik van de strijdkrachten. Zij moeten doelmatig en zuinig geschieden en daarbij mag de eigen taak en het eigen karakter van elk krijgsmachtdeel niet verloren gaan.

Voor de Geallieerde verdediging staan alle voorbereidingen voor de drie krijgsmachtdelen in nauw verband met elkaar, hetgeen uiteraard ook in Nederland gevolgen heeft voor de samenwerking. Deze samenwerking komt tot uiting:

- in Missies in het buitenland (in Parijs bij de N. Atl. Raad, in Washington bij de Standing Group, in de Liaison Missie bij S.H.A.P.E. en in Londen in de Military Agency of Standardisation), terwijl ook verschillende Militaire Attachés inter-service werk verrichten;
- in Geallieerde Hoofdkwartieren (bij de Standing Group Liaison Officer, in S.H.A.P.E. en bij de Opperbevelhebber in Centraal Europa);
- in Nederland in de V.C.S., de Materieelraad en de Personeelsraad, welke betrokken zijn bij het dirigeren van vorengenoemde Missies;
- in het contact met de civiele verdediging;
- in vele commissies van de Krijgsmacht, zoals de Stafcommissies I, II, III en IV, de Commissies voor Wetenschappelijk Onderzoek, Voorlichting en Luchtverdediging, de Rakettenwerkgroep, de Commissies voor de A.B.C.-oorlog, C.O.V.E.K., voor de Intendance, de Geneeskundige Dienst, de Aardolie-producten enz.;
- in sommige inter-service-functies: zoals leden van het H.M.G., Staf van de I.G., I.G.D.K.L., D.M.J.D., beide laatstgenoemde voor zoveel land- en luchtmacht betreft.

De noodzaak gezamenlijke oplossingen te bereiken vereist, dat men elkaars belangen begrijpt en deze respecteert, doch ook, dat men elkaar weet aan te vullen.

Ik stel mij in deze inleiding geheel op de basis van de huidige organisatie, waarin Raden met beperkte Staven en Commissies bestaan en de zelfstandigheid van elk der krijgsmachtdelen zoveel mogelijk wordt gerespecteerd. In die gedachtengang nemen de leden van deze Raden, Staven en Commissies ieder voor zich echter een inter-service positie in en verrichten zij inter-service werkzaamheden.

Plaats en taak van Nederland in de verdediging van het Westen

Deze werkzaamheden kunnen alleen tot hun recht komen, indien er volkomen overeenstemming bestaat omtrent de plaats en de taak van Nederland in de verdediging van het Westen. Hiervan dient men dus ook bij de vorming en het onderwijs uit te gaan.

De betekenis van Nederland voor deze verdediging moet worden vooropgesteld. Onze bijdrage tot deze verdediging zal blijken tegelijkertijd het nationale belang te dienen.

Verliest men onze betekenis in Geallieerd verband uit het oog, dan bereikt men geen enkel resultaat, mede omdat wij in grote mate afhankelijk zijn van onze Geallieerden.

Gelukkig bestaat er een interdependentie. Nederland is ook voor de Geallieerden van belang.

Wij leven in een tijd, waarin oorlog wordt gevoerd met wapens, die een verschrikkelijke vernietiging teweeg brengen, zodat wellicht de oorlog zijn doel zal hebben verloren. Het is mogelijk, dat men de tegenstander zijn wil niet meer zal kunnen opleggen, doch beide partijen in een oorlog ten onder zouden gaan. Hieruit kan veiligheid voortvloeien.

Churchill heeft hiervan gezegd:

„Het zou mogelijk zijn, dat wij dan door een sublieme ironie een stadium van dit verhaal hebben bereikt, waarin veiligheid, het forse kind van doodsangst en van ons voortbestaan de tweelingbroer van onze vernietiging is geworden.”

Alle militaire voorbereidingen in het Westen zijn daarom gericht op het voorkomen van de oorlog.

Aan dit voorkomen van de oorlog kan Nederland bijdragen door te doen blijken van:

- de wil om weerstand te bieden van het gehele volk d.w.z. in de krijgsmacht, doch ook in de civiele verdediging tot uiting komend en van
- een grote paraatheid.

In Genève heeft President Eisenhower de overheersende betekenis van de verrassing doen uitkomen door zijn voorstel de controle daartegen te richten. Men dient te bedenken, dat wij eventueel zullen staan tegenover een dictatuur, die zich niet of weinig aan de publieke opinie behoeft te storen en daarom op zeer korte termijn tot oorlog kan overgaan. Voorts, dat deze dictatuur beschikt over sterke en mobiele parate strijdkrachten. Hiertegenover blijft dus

steeds grote paraatheid nodig, een paraatheid, welke men zich in vreedstijd niet als absoluut moet voorstellen, doch waartoe men over een organisatie moet beschikken, welke op de meest eenvoudige en daardoor snelle wijze tot paraatheid kan worden opgevoerd.

Komt het eenmaal toch tot een oorlog dan zal de aandacht geconcentreerd moeten zijn op de openingsfase en wel op de luchtoorlog met de modernste wapens.

Maar men mag zich niet alleen op deze eerste fase voorbereiden, terwijl bovendien vele voorbereidingen voor de openingsfase ook voor de volgende fasen van de grootste waarde zijn.

In de eerste fase zal de luchtverdediging primair zijn. De luchtverdediging van Nederland is tegelijkertijd de vóórverdediging van Engeland en de beveiliging van de aanvoer naar Duitsland. In Engeland is een deel van de Amerikaanse en de Engelse strategische luchtmacht gestationneerd. Deze vormen het wapen der vergelding, het wapen tegen de verrassing.

De verdediging van dit wapen strekt zich uit over geheel Noord- en West-Europa, waar één luchtverdedigingsgordel wordt gevormd.

Het Nederlandse deel van deze luchtverdedigingsgordel dekt Nederland, doch ook de gehele krijgsmacht, de waldiensten van de marine, de grond-diensten van de luchtmacht en alle logistieke diensten van de landmacht, bovendien de gevechtskracht van deze 3 krijgsmachtsdelen, voor zoveel deze zich in Nederland bevinden.

Deze luchtverdediging is dus wel een inter-service aangelegenheid.

Doch luchtverdediging is niet mogelijk zonder grondverdediging.

Hieruit blijkt de interdependentie tussen de Amerikaanse en Britse A-bases en het Europese continent.

Boven en op dit continent zal zowel de luchtverdediging als de grondverdediging moeten worden gevoerd. Zonder deze grondverdediging zou de luchtverdediging door elke vijandelijke landmacht onmiddellijk kunnen worden uitgeschakeld.

Dit gebied moet ook als opstellingsplaats van geleide projectielen met atomische werking tegen Engeland aan de vijand worden onthouden.

Centraal Europa moet één verdedigingszone worden.

In deze zone vormt Nederland in Noord-West Europa de strategische verbinding met de verdediging van de uitgang van de Oostzee. Zonder deze verdediging zouden onderzeeboten met geleide projectielen met atomische werking in de Noordzee kunnen komen en van daar Engeland bedreigen.

De grondverdediging is zonder luchtmacht niet meer mogelijk. Land- en luchtoorlog zijn één geheel geworden, evenals zee- en luchtoorlog.

Hiermede kom ik op de betekenis van Nederland als schakel in het Centraal Europees etappegebied. Onze havens, onze auto-, spoor- en waterwegen zijn nodig voor aan- en afvoer naar Duitsland ten behoeve van Nederlandse, Britse, Canadese, Belgische en straks ook Duitse troepen, doch ook ten behoeve van de Nederlandse en de Duitse bevolking. Dit etappegebied moet tegen luchtgevaar worden verdedigd, doch ook de aanvoer naar dit gebied moet ter zee en in de lucht worden beveiligd door de vloten op de Atlantische Oceaan, in het Kanaal en op de Noordzee en in onze kustwateren.

Onze perfecte havens en verkeerslijnen, onze vaardigheid in overslag en opslag, de grote dichtheid van ons verkeersnet, welke uitwijkmogelijkheden

biedt in geval van vernieling, zijn voor onze Geallieerden evenals voor ons zelf van het grootste belang.

Steeds zal men daarom trachten de aanvoer naar dit gebied in stand te houden, onze koopvaardij moet daartoe bijdragen. De militaire eigenschappen van onze Marine zullen voor de beveiliging onmisbaar zijn. Doch aanvoer, opslag en doorvoer, beveiliging ter zee, in de lucht en te land vormen vraagstukken met zoveel onderlinge aanrakingspunten, dat zij een gemeenschappelijke studie en oefening vereisen.

Centraal Europa is tegelijkertijd ook basisgebied. Indien in Nederland, als vooruitgeschoven deel van dit basisgebied, levensmiddelenvoorziening en productie voortgang kunnen vinden, dan zal dit leiden tot een besparing van zee- en luchtverkeer.

Een moderne oorlog stelt ons voor grote verliezen, vele vernielingen en talloze ontwrichtingen. Des te meer zullen reparatie en herstel moeten worden nagestreefd.

Levensmiddelenvoorziening, productie, reparatie en herstel zijn — voorzoveel mogelijk — ten behoeve van de krijgsmacht nodig, doch tegelijkertijd voor de instandhouding van het gehele maatschappelijke en economische leven. De instandhouding van het transport, de verbindingen en de energievoorziening zullen daarbij van grote betekenis zijn.

Voor de 3 krijgsmachtdelen zal men in vreedstijd reeds tot een inzicht moeten komen, welke de behoeften in oorlogstijd zullen zijn en hoe de voorziening in deze behoeften geregeld moet worden in verband met de voorziening in de behoeften van de civiele bevolking.

Indien men de taak en de plaats van Nederland in de verdediging van het Westen bepaalt, zal men tegelijkertijd de samenhang der vraagstukken in Nederland zien en daarbij tevens de samenhang van militaire en civiele vraagstukken, doch ook die van de vraagstukken betreffende de 3 delen der krijgsmacht. In het bijzonder onze betekenis voor de luchtverdediging en als etappegebied geven daar aanleiding toe.

Bijzondere eisen van de krijgsmacht

Doch de *krijgsmacht* stelt nog andere eisen. In de krijgsmacht is éénheid van opvatting nodig.

Dit geldt ten aanzien van alle vraagstukken, die in internationaal verband aan de orde komen en is noodzakelijk om internationaal en nationaal de vereiste invloed uit te oefenen en ondeugdelijke argumenten te weerleggen.

Eenheid van opvatting is nodig om onze buitenlandse politiek de gelegenheid te geven zich snel en eenvoudig te oriënteren ten aanzien van de militaire achtergronden van talloze vraagstukken: de z.g. ontwapening van de Sowjet Unie en haar satellieten, de betekenis van de nieuwe wapens, de strijd om de economisch-minder-ontwikkelde gebieden, de strijd om de verbindingen, de militaire behoefte aan integratie in bepaalde verbanden, de ontwapeningspolitiek in de V.N., enz.

Eenheid van opvatting is ook nodig om de juiste invloed uit te oefenen op de civiele verdediging.

Wil men daarin reële oplossingen bereiken, die financieel, economisch, sociaal en morcel mogelijk en te handhaven zijn, dan zal men moeten komen

tot een samenspraak. In de krijgsmacht zal men op deze samenspraak moeten zijn voorbereid.

Hierin zullen wederzijds argumenten moeten worden gegeven en kunnen zonder argumenten geen uitspraken worden gedaan. Inzicht in en kennis van de militaire defensie en de krijgsmacht in haar geheel zijn nodig om de juiste verhouding tot de civiele defensie te bepalen.

Eenheid van opvatting betekent niet eenheid van commando of van directie, noch eenheid van methode.

Reeds heb ik uitdrukkelijk vermeld, dat ik mij op de grondslag van de huidige organisatie zou stellen, waarin geen „unificatie” bestaat.

Zelfs in Amerika, waar over deze „unificatie” zoveel strijd is gevoerd, kent men — naar Generaal Gruenther, die zich zeer veel op inter-service-gebied heeft bewogen, mij eens mededeelde — naast elkaar verschillende methoden, te weten:

- twee of drie krijgsmachtdelen hebben voor het vervullen van een bepaalde taak een gezamenlijke dienst. Dit geschiedt slechts in zeer beperkte mate, meestal voor nieuwe taken,
 - één der krijgsmachtdelen is met een bepaalde taak ten behoeve van de 3 krijgsmachtdelen belast. In Nederland bestaat dit b.v. in oorlogstijd voor het transport te land,
 - elk der krijgsmachtdelen verricht de taak zelf,
- terwijl voor nieuwe taken tevoren de te volgen werkwijze gezamenlijk dient te worden bezien.

Ik bepleit hier geen enkele methode en geen enkele verandering van onze werkwijze. Dat zou buiten deze inleiding staan, welke over de hogere vorming van officieren gaat. Wel vraag ik Uw aandacht voor de noodzakelijkheid van eenheid van opvatting ten aanzien van de doelstelling van de krijgsmacht en van de defensie en in de grote militair-politieke en strategische vraagstukken.

Dit sluit allerminst verschil in methoden uit. Ik acht het wèl nuttig, dat men in de krijgsmacht elkaars methoden kent en weet waarom deze verschillend zijn en dat men profiteert van elkaars ervaringen. De verschillen kunnen voortvloeien uit verschil in taak, aard en mentaliteit of een gevolg zijn van een bepaalde historische ontwikkeling. Daaruit behoeft echter geen gebrek aan samenwerking voort te vloeien, evenmin een gebrek aan waardering.

Men dient zich toch wel te realiseren, dat nu eenmaal de gehele Westerse wereld gekenmerkt wordt door een zeer grote verscheidenheid en dat de Westerse geest over een zó grote mate van ervaring, van veelzijdigheid en van soepelheid beschikt, dat hij de eenheid in verscheidenheid zal doen zegevieren over het stelsel van de totalitaire wereld, dat gekenmerkt wordt door een strakke eenheid door dwang.

Leiding, doelmatigheid en zuinigheid

In het algemeen bestaat er in de maatschappij gebrek aan leidinggevend personeel op elk gebied en vooral aan hun opvolgers. Men spreekt van de noodzaak van „déspecialiseren”. In Amerika heeft het bedrijfsleven contacten met de universiteiten voor de opleiding van dit hogere personeel. In Neder-

land bestaat in de krijgsmacht ook de noodzaak van déspecialiseren, de noodzaak de samenhang te zien en de betekenis daarvan aan te geven, de noodzaak van leiding te geven.

Officieren zijn leiders in drieërlei zin

- als aanvoerder
- als opvoeder en
- als gezagsdrager.

Is dit leiderschap geheel verschillend voor marine, land- of luchtmacht?

Vereist dit niet op latere leeftijd een bezinning en verdere vorming, waarbij kennisgenomen kan worden van al hetgeen een ruimer inzicht geeft en het menselijk karakter versterkt? Z.K.H. Prins Bernhard heeft in een rede voor de A.V.N.R.O. in de Ridderzaal daarover gesproken en de richting aangegeven, waarin de oplossing moet worden gezocht. De oplossing vereist inderdaad vorming, studie en bezinning juist vóór men de hoogste rangen bereikt. Er is echter nog meer.

Z.K.H. heeft tot de R.A.F.-cadetten ook gezegd: „Ken Uw vak tot in de perfectie en vergeet nooit, als U een commando hebt, om te controleren en nog eens te controleren.”

Nu is dit meer dan ooit nodig.

De krijgsmacht moet worden opgebouwd met de grootste doelmatigheid en de grootste zuinigheid. Daarvoor moet men zijn eigen vak kennen, doch moet men ook het verband zien, aansluiting aan de andere krijgsmachtdelen en de civiele maatschappij weten te verkrijgen, doublures weten te vermijden en van elkaars methoden en ervaringen weten te profiteren. Men zal dit — kritisch gadeslagen door de civiele wereld — zelf moeten doen met een kritische instelling, waarbij men leert door te vergelijken. Hierdoor zal het tevens mogelijk zijn een scherpe controle uit te oefenen. Men zal in de krijgsmacht moeten trachten hetzelfde te bereiken, wat men in de industrie noemt het opvoeren van de productiviteit. Men komt hierbij op het gebied van menselijke inspanningen en verhoudingen, van arbeids- en opleidingsmethoden, van veel, dat overeenkomt met de organisatie van het bedrijf.

Er is op dit gebied in de civiele maatschappij één en ander te bestuderen. Tegelijkertijd kan men dan ook leren inzien, dat vele van deze problemen in de krijgsmacht altijd aandacht hebben gehad en dat in onze moeilijkste jaren vóór 1940 grote resultaten op het gebied van efficiency werden bereikt.

Te verwachten is, dat het Westen — ondanks de glimlachpolitiek — gedurende lange tijd een kostbare bewapeningsinspanning in stand zal moeten houden...Dit zal financieel, economisch en moreel een zware taak zijn. Daarom zal de grootst mogelijke doelmatigheid en zuinigheid dienen te worden bereikt. De bevolking moet het vertrouwen hebben, dat slechts offers gevraagd worden voor het noodzakelijke.

Dit noodzakelijke zal steeds kritisch moeten worden gezien. Bovendien zal de publieke opinie van de noodzakelijkheid bij voortdurende voortdurende worden overtuigd. Thans wint de gedachte veelal veld, dat in een tijd van A- en H-bommen kleine landen en conventionele strijdkrachten geen rol meer spelen. De interdependentie tussen grote en kleine landen zal moeten worden aangetoond, evenals de interdependentie tussen de modernste wapens en de conventionele strijdkrachten. Welke de modernste wapens zijn is bijzonder moei-

lijk vast te stellen. Doch conventionele strijdkrachten verkeren eveneens in een voortdurende ontwikkeling.

In de krijgsmacht zal men in nauw verband met onze Geallieerden en met de civiele maatschappij, doch eveneens in een nauw onderling verband zich er op moeten toelagen in deze ontwikkeling op elk gebied zover mogelijk vooraan te staan.

Hogere vorming

Dit alles vereist inzicht in en kennis van de oorlogvoering, van de defensie en de krijgsmacht en van de civiele maatschappij, doch ook onderling contact en hogere vorming.

M.d.V., ik hoop, dat U liet mij niet euvel zult duiden, dat ik in een vereniging onder een naam als de onze von Clausewitz citeer, als hij zich er over uitlaat, dat de oorlog noch kunst, noch wetenschap is, doch zoals hij zegt:

„Der Krieg ist ein Akt des menschlichen Verkehrs“ en ik kan de verleiding niet weerstaan nog een andere passage — wellicht vrij onbekend — over de oorlog te citeren:

„Besser als mit irgend einer Kunst liesse er sich mit dem Handel vergleichen, der auch ein Konflikt menschlicher Interessen und Thätigkeiten ist, und viel näher steht ihm die Politik, die ihrerseits wieder als eine Art von Handel in grösseren Maszstaben angesehen werden kann.“

Geven deze citaten de aard en de plaats van al hetgeen oorlog betreft aan, zij sluiten tevens een te strak doorgevoerde aandachtverdeling over de 3 krijgsmachtdelen uit.

Deze uitspraken zijn voor von Clausewitz echter niet een belemmering, integendeel een aansporing geweest de oorlog te bestuderen — waarna Marx en Lenin von Clausewitz hebben bestudeerd — en de hogere vorming van officieren en daardoor de krijgsmachten van alle landen — van de Russische in het bijzonder — gedurende reeds meer dan een eeuw in hoge mate te beïnvloeden.

Reeds in de Krijgs- en Stafscholen geschiedt de hogere vorming van een klein deel van de officieren, nl. van de stafofficieren tot een bepaald niveau en een bepaalde leeftijd. Maar de staffuncties zijn niet bepalend voor een krijgsmacht; de krijgsmacht moet berusten op de economische, personele, financiële en morele draagkracht van een volk en in de krijgsmacht zelf zijn het allereerst de Commandanten van schepen, troepen en bases, doch ook de officieren van de materieel- en personeelsdienst, die daarmee in aanraking komen en thans in het algemeen een hogere vorming missen. Bovendien dient de hogere vorming te geschieden in onderlinge samenhang.

Is het niet allereerst noodzakelijk, dat hogere „troepen-officieren“ een zo volledig mogelijk beeld hebben van de krijgsmacht en van de defensie? Zij zijn degenen, die niet alleen voor alle praktische gevolgen van plannen en regelingen worden gesteld, doch zij moeten deze uitvoeren en bemerken het eerst de reacties. Hun ervaringen zullen voor alle overige officieren van de grootste waarde zijn.

Voor de hogere officieren van de materieeldienst bestaat evenzeer de behoefte om de tendenzen te weten van veranderingen in de oorlogvoering, om

vergelijkingen te kunnen maken met andere landen en andere krijgsmacht-delen. Zij moeten weten waarvoor het materieel moet worden gebruikt. Eveneens dienen zij een inzicht te hebben in de verhouding tussen de materiële, de personele en de financiële inspanning.

En de hogere officieren van de personeelsdienst? Hier ligt een terrein van psychologisch en sociologisch wetenschappelijk onderzoek, waaruit belangrijke gegevens kunnen worden gewonnen, nog veelal braak. De personeelsdienst heeft te doen met het vraagstuk van de menselijke verhoudingen, welke in deze tijd overal de volle aandacht hebben. Ook hierover heeft Z.K.H. in Haar rede in de Ridderzaal reeds gesproken.

Onder de personeelsdienst valt al hetgeen de personeelszorg betreft, waaronder ik versta niet alleen rechtspositie, financiële regelingen, beloningen en straffen, doch ook de geestelijke, geneeskundige en sociale verzorging. Bovendien is het nodig om de burgermaatschappij te kennen, opdat de regelingen voor de krijgsmacht aansluiten aan hetgeen in de burgermaatschappij geschiedt.

In de personeelsdienst is kennis van doelstelling en taak van de krijgsmacht en van elk der delen, wapens, diensten en dienstvakken nodig om tot juiste regelingen en organisaties te komen.

Burger-hoofdamtbanen vervullen — bij het M.v.O. in groter aantal dan bij het M.v.M. — een belangrijke rol. Voor hen dient eveneens de gelegenheid te bestaan volledig met de defensie en de krijgsmacht in aanraking te komen. Hun toewijding en plichtsbetrachting zijn niet voldoende om te regelen en te controleren. Een nauwe aanraking met actuele problemen en wel tezamen met hogere officieren zal voor hen van grote waarde zijn.

Tenslotte meen ik, dat in beginsel enkele van de hogere reserve-officieren in de gelegenheid moeten zijn aan de hogere vorming deel te nemen. Ik besef, dat dit op veel praktische, dikwijls overwegende bezwaren zal stuiten. Hun aanwezigheid zou echter een zeer gunstige invloed op de discussies kunnen uitoefenen door de onbevangenheid van hun oordeel en hun ervaring in de civiele maatschappij.

Geen afzonderlijke studie-inrichtingen

Het zou mogelijk — misschien wenselijk — zijn voor elk krijgsmachtdeel één of meer afzonderlijke studie-inrichtingen voor alle laatstgenoemde categorieën op te richten. Ik geloof echter, dat dit een utopie zou zijn. De aantallen cursisten zouden te klein, het aantal inrichtingen te groot en de kosten te hoog worden.

Bovendien zou echter de gelegenheid tot vergelijking en contact verloren gaan en juist deze zijn van de grootste betekenis.

Programma

Ten aanzien van een programma heeft een vergelijking met buitenlandse inrichtingen weinig zin. Bij deze inrichtingen staat het gebruik van de strijdkrachten op de voorgrond en zijn de deelnemers aan de cursus praktisch uitsluitend stafofficieren. Bovendien dient het K.S.C. gericht te zijn op Nederlandse behoeften.

Ik stel mij dus één Krijgsmacht Studie Centrum voor met een normale cursus in de wintermaanden.

De cursus ware te verdelen in:

— een algemene phase	10 weken
— een bijzondere phase	14 weken
— Kerst- en Paasverlof	2 weken
	<hr/>
	1/2 jaar,

waarbij bovendien een 2-tal weken voor excursies.

Algemene phase

M.d.V., in het programma van de algemene phase zult U het programma van het Defensiestudiecentrum herkennen, dat — hetzij gezegd tot eer van de oprichters en in het bijzonder van U als eerste Directeur — in de praktijk de toets der critiek heeft kunnen doorstaan.

In deze phase dient het algemene verband te worden aangegeven, waarin de militaire defensie en de krijgsmacht moet worden geplaatst, waartoe een algemeen wereldbeeld in de moderne oorlogvoering in hoofdlijnen dient te worden geschetst.

Vervolgens zal de internationale samenwerking en de aanrakingspunten met de civiele verdediging in het programma van deze phase dienen te worden opgenomen.

Tenslotte zal in deze phase de Nederlandse militaire defensie en de Nederlandse krijgsmacht — eveneens slechts in hoofdlijnen — dienen te worden behandeld.

Wereldbeeld (ideologisch, politiek, strategisch, financieel-economisch, sociologisch). 1 week

Oorlogvoering en research (land-, zee- en luchtoorlog, moderne bondgenootschappelijke oorlogvoering, nieuwste wapens, research en operationele research). 3 weken

Internationale aangelegenheden (politiek, militair, financieel-economisch, productie en verkeer), waarbij ook sprekers uit de omliggende landen waren uit te nodigen om de bijdragen van elk dezer landen aan de gemeenschappelijke verdediging te behandelen. ruim 2 weken

Nederland en Overzeese Rijksdelen (politiek en militair, w.o. ook luchtverdediging en territoriale verdediging). bijna 3 weken

Civiele verdediging (algemene verdedigingsplan en voorts onderwerpen volgens de afdelingen van de C.A.V.) 1 week

Vergeleken met het programma van het D.S.C. is het zwaartepunt verlegd naar de oorlogvoering en naar de militaire verdediging van Nederland.

Wel is voorzien, dat in de bijzondere phase verschillende onderwerpen op civiele gebied zullen worden behandeld.

De research is in de algemene phase een plaats gegeven, omdat deze — internationaal en nationaal — van groot belang is voor de moderne en toekomstige oorlogvoering. Hierbij denk ik aan de A- en H-energie, geleide projectielen en electronica, in het bijzonder aan al hetgeen automatisatie betreft.

Voor Nederland zullen — naar de mening van deskundige zijde — daarbij opsporing, overbrenging en verrestudering op de voorgrond staan. Juist het richting bepalen in de research is een aangelegenheid, welke de gehele krijgsmacht betreft en ook in de krijgsmacht bekend moet zijn.

In het buitenland zijn met de operationele research zodanige resultaten bereikt, dat deze niet alleen uit materieel en financieel oogpunt, doch ook voor het gebruik van de krijgsmacht van belang is.

Bijzondere phase

In deze phase waren de functies te behandelen, welke in elk der krijgsmacht-delen een rol spelen. Niet is het de bedoeling dit theoretisch te doen, evenmin om bepaalde methodes grondig te onderwijzen. Deze phase dient in het algemeen ter voorlichting van de deelnemers omtrent de beginselen, welke in de Nederlandse krijgsmacht worden toegepast. Hierbij ware enerzijds een vergelijking te maken tussen de verschillende krijgsmacht-delen onderling, alsmede tussen deze en de overeenkomstige delen in vreemde krijgsmachten, anderzijds ware het verband te doen uitkomen tussen hetgeen in elk der krijgsmacht-delen geschiedt, alsmede de invloed daarop vanwege het buitenland.

Bovendien waren in deze phase te behandelen belangrijke actuele problemen.

Als voorbeeld van een vergelijking moge dienen de materieelvoorziening van de KM, de KL en de KLu, waarbij de ervaringen met en de voor- en nadelen en de gevolgen van elk der systemen waren te bespreken.

Als voorbeeld van het verband zou op personeelsgebied kunnen worden besproken de verdeling van dienstplichtigen over elk der krijgsmacht-delen, waarbij de beginselen waren te behandelen, welke daarbij gelden en de gevolgen, welke uit de bestaande methode voortkomen.

Op het gebied van operatiën en mobilisatie kunnen b.v. uit een oogpunt van het verband worden gezien de operationele eisen van paraatheid, welke aan de methode van mobiliseren dienen ten grondslag te liggen.

Voorzoveel het beginselen betreft kan men deze b.v. tot uiting doen komen bij de behandeling van de financiële en andere regelingen voor verschillende categorieën van beroepspersoneel.

Als een voorbeeld van een belangrijk actueel probleem moge worden vermeld hoe technisch personeel moet worden verkregen, opgeleid en behouden, mede in verband met de behoeften in de civiele maatschappij.

S2. *Inlichtingendienst en veiligheidsdienst* waaronder censuur 2 weken

Dit dient zoveel mogelijk betrekking te hebben op de verrassing, de strijdwijze van de vermoedelijke tegenpartij, zijn doctrines en zijn mentaliteit.

S3. *Operatiën, mobilisatie, organisatie en opleidingen, stafdienst, alsmede telecommunicatiën.* 4 weken

Het is niet de bedoeling, dat een theoretisch onderwijs zal worden gegeven en b.v. landingen uitvoerig zullen worden behandeld. In aanmerking komt slechts datgene, dat in Nederland van praktisch belang is.

De mobilisatie dient een zeer belangrijke plaats in te nemen in

verband met de vereiste paraatheid en de behoefte aan aansluiting aan internationale en civiele regelingen.

Organisatie zou behandeld kunnen worden, hetzij volgens bepaalde organisatorische beginselen, zoals dit b.v. in Amerika geschiedt (zie „Military Management for National Defense” van Kolonel, thans Brigade Generaal Beishline), hetzij als een vergelijking van bepaalde organisatievormen in Nederland en in het buitenland, mits deze vergelijking uit inter-service oogpunt bezien praktisch nut kan opleveren.

Bij opleidingen dienen het verband met en de behoefte van de civiele maatschappij in het oog te worden gehouden, in het bijzonder geldt dit voor het technisch personeel, waar beide — krijgsmacht en civiele maatschappij — een grote behoefte aan hebben.

Bij Stafdienst ware te volstaan met hetgeen in Geallieerd verband is aanvaard of in Geallieerde inter-service staven wordt toegepast, zodat men enigszins georiënteerd is t.a.v. de werkwijze in deze staven.

Telecommunicatiën zijn hier aan toegevoegd, omdat zonder deze operatiën noch mobilisatie mogelijk zijn en zij bovendien in Geallieerd verband en in de civiele verdediging een grote rol vervullen.

S1. *Personeel* (wetenschappelijk onderzoek, selectie, werving, dienstplicht, personeelszorg, enz.)

2 weken

Hierbij zullen o.a. regelingen voor het technisch personeel in het bijzonder de aandacht hebben, alsmede de mobilisatie-vrijstellingen. Niet alleen is een kwantitatieve benadering, nl. het vraagstuk van „man-power” nodig, doch vooral ook een kwalitatieve benadering. Hoe verkrijgt men de beste mensen? Hoe moet de indeling geschieden, alsmede de waardering en de straffen? Welke zijn de grondslagen voor de vaststelling van tractementen en pensioenen?

S4. *Materieel, transport, infrastructuur en diensten.*

3 weken

Na hetgeen ik over de betekenis van Nederland voor de luchtverdediging en als etappegebied heb gezegd, meen ik over infrastructuur en transport niet meer te behoeven uit te weiden.

De materieelvoorziening dient te worden bezien uit een oogpunt van verwerving, verdeling, onderhoud en reparatie, alsmede beheer en controle in ruime zin en voorts de productie en de voorziening in oorlogstijd. Officieren moeten ook in grondstoffen leren denken.

Bij de materieelvoorziening zullen vele verschillen tussen de bij elk der krijgsmachtdelen gevolgde werkwijzen aan de dag treden. Hier zal het echter in het bijzonder nuttig zijn elkaars ervaringen op het gebied van de buitenlandse hulp en van de samenwerking met de industrie te vernemen.

Vraagstukken zoals standaardisatie en harmonisatie in Geallieerd verband dienen behandeld te worden.

Juridische aangelegenheden (internationaal recht, staatsrecht, straf- en tuchtrecht en ambtenarenrecht).

1 week

Tenslotte kom ik op twee onderwerpen, welke zeker niet mogen ontbreken, nl.:

Financiële en administratieve aangelegenheden

1 week

waarbij vooral de begroting belangrijk is, omdat officieren de financiële betekenis en de financiële mogelijkheden van hun plannen moeten leren begrijpen. Reeds is er veel gedaan aan en zijn er resultaten bereikt bij het denken in geld. Zonder dit denken in geld hebben militaire plannen weinig zin.

Ik meen, dat ook administratie en comptabiliteit besproken dienen te worden om enig licht te doen schijnen in hetgeen voor velen thans duister is.

Voorlichting en psychologische oorlogvoering

1 week

Een plan kan zeer goed zijn opgezet en met zeer veel toewijding, ijver en activiteit worden uitgevoerd, doch om het te doen slagen, is voorlichting nodig. Het moet worden „verkochte”.

Voorlichting is een delicate zaak, dikwijls geschuwd, dikwijls misbruikt, dikwijls niet begrepen. Men dient voorlichting te leren, in internationaal verband, doch ook in de krijgsmacht zelf. Men dient in aanraking te komen met hen, die ervaring op dit gebied hebben. Men dient waardering te krijgen voor hen, die zich met voorlichting bezig houden. Men dient vooral ervan doordrongen te zijn, welke enorme betekenis de publieke opinie heeft.

Dit duidelijk te maken en te blijven maken is noodzakelijk. Het heeft weinig zin lang stil te staan bij een op zichzelf volstrekt verklaarbare afkeer van de militaire dienst, voor zoveel deze onnut lijkt. Het gaat niet om die afkeer, doch om het nut aan te tonen.

Bovendien dient men zich op de oorlogstijd voor te bereiden, waartoe ook de psychologische oorlogvoering moet worden bestudeerd.

De soldaat en in het bijzonder de Nederlandse soldaat, die Nederlands burger is en blijft, wil weten, waarom hij vechten moet.

Zowel in vreedstijd als in oorlogstijd, in elke veranderde situatie moet getracht worden dit duidelijk te maken. In nauw verband met personeelsaangelegenheden, doch eveneens met alle andere, zullen deze voorlichting en de morele factoren moeten worden behandeld.

Methoden van onderwijs

Ik meen dat een *Studie*-centrum noodzakelijk is, hetgeen wil zeggen:

- vergelijkende studie met kennis van de historische ontwikkeling,
- discussies en
- lectuur.

Deze gehele studie en alle discussies moeten gekenmerkt worden door een grote mate van vrijheid.

Slechts een vrije gedachtenwisseling kan tot een goed begrip leiden.

Slechts op deze wijze kunnen de redenen voor bepaalde regelingen worden

begrepen en deze regelingen worden aanvaard en ook elders worden verdedigd.

De studie moet echter vooral gericht zijn op de practijk, waartoe ook — oefeningen nodig zijn.

Bij de keuze van de docent^{en}, waarop ik straks terug kom, zal hiermede tevens rekening moeten worden gehouden.

Nodig zullen zijn per week:

- *colleges* met discussies gedurende 5 ochtenden
- *groepsdiscussies*, waarbij onderwerpen in groepen van verschillende samenstelling, waarbij elk krijgsmachtdeel in elke groep dient te zijn vertegenwoordigd, worden behandeld 2 middagen
- *oefeningen*, vooral de paraatheid (mobilisatie), de luchtverdediging en de territoriale verdediging, alsmede de personele en materiële logistiek betreffende. 2 middagen
- *conferenties* in een vreemde taal. Met het oog op vele besprekingen in Geallieerd verband is het gewenst, dat men zich in een vreemde taal kan uitdrukken. Daartoe zou één der deelnemers een vraagstuk — bij voorkeur waarvan hij op de hoogte is — zeer in het kort kunnen inleiden, waarna de overigen aan de discussie in één der drie vreemde talen — naar verkiezing — zouden deelnemen en na afloop het behandelde in korte notulen kunnen neerleggen. 1 middag
- één opdracht, niet te lang, welke in de vrije tijd wordt uitgewerkt, vooral om het schriftelijk formuleren te beoefenen. Ik meen, dat het ook in dit verband gewenst is de Zaterdagochtend vrij te houden.

Tenslotte zal het goed zijn tezamen gedurende een tweetal weken

— excursies

te maken naar de drie delen van de krijgsmacht, naar inrichtingen, welke voor de civiele verdediging van belang zijn (B.B.-stafschool, telecommunicatiën, verkeer, waterstaat e.d.) en naar bedrijven, die voor de krijgsmacht produceren.

Docenten

De Staf van het K.S.C. zou dienen te bestaan uit:

Een Directeur,

3 Hoofd-Officieren, één van elk der drie krijgsmachtdelen voor resp. staf-, personeel- en materieel aangelegenheden,

2 Hoofd-ambtenaren, één van elk der beide ministeries, voor juridische en administratieve aangelegenheden. Voor beide laatstgenoemde zou dit een nevenfunctie kunnen zijn.

Het ware te overwegen hieraan een vertegenwoordiger van T.N.O.-R.V.O. en een Voorlichtingsexpert toe te voegen, beide ook als nevenfunctie.

Op de duur zal er een toegevoegd-officier nodig zijn, in het bijzonder, als de Staf ook benut zou worden voor een soort researchwerk op het gebied van de militaire defensie.

Als *docenten* zouden voorts veelal hooggeplaatste deskundigen uit de gehele krijgsmacht en van de civiele verdediging dienen op te treden, hooggeplaatste, opdat zijzelf, de problemen kennende, kunnen beoordelen, hoever zij in het vrijgeven van plannen, toestanden en moeilijkheden kunnen gaan.

Deelnemers

Ik stel mij voor, dat in aanmerking zouden komen:

- Officieren, bestemd voor inter-service staven, missies, enz.
- a.s. Kapiteins ter Zee en Kolonels,
- Burger Hoofd-Ambtenaren van de Ministeries van Marine en van Oorlog, aanstaande Hoofden van Afdelingen, Diensten en Inrichtingen en
- enkele hogere reserve-officieren.

Het aantal deelnemers zal tenminste 16 moeten bedragen om 2 groepen te kunnen vormen.

Het bezwaar, dat deze zeer node zullen worden gemist in deze tijd, doet mij dit minimum aantal, alsmede een beperkte duur van de cursus vermelder. Het is te hopen, dat in de komende jaren de encadrering enige speling zal toelaten en een groter aantal deelnemers zal kunnen worden bereikt. De betrokken deelnemers zullen boven de sterkte moeten worden gevoerd. Hierbij dient niet uit het oog te worden verloren, dat een onderbreking van een zeer drukke werkkring voor studiedoeleinden een geestelijke opfrissing is, welke haar rendement in een volgende periode bij het bezetten van een belangrijke functie zal opbrengen.

Bij de aanwijzing kan men moeilijk een straf onderscheid maken, wie er naar het D.S.C., het K.S.C. of het N.A.T.O. Defense College zal moeten gaan. Veelal zal de practijk dit moeten uitmaken.

Wel is een coördinatie met de Directeuren van D.S.C. en van Krijgs- en Stafscholen noodzakelijk om zoveel mogelijk aansluiting in de programma's te bereiken en om elkaars ervaringen te benutten.

Een vestiging in één gebouw, zoals thans reeds voor 3 van deze inrichtingen voorzien is, zou een groot practisch voordeel zijn.

Eerst na verloop van enige jaren zal blijken of de aanwijzing juist is geschied, omdat dan in de hogere krijgsmachtleiding *alle* officieren een cursus aan het D.S.C. of aan het K.S.C. zouden moeten hebben gevolgd.

In dit verband rijst de vraag of beoordelingen nodig zullen zijn. Ik blijf hier buiten, omdat dit een vraagstuk van practisch beleid is. Zou het noodzakelijk worden geoordeeld, dan ware het echter gedurende de eerste cursussen na te laten. De deelnemers aan deze cursussen moeten in een zeer vrije gedachtenwisseling medewerken aan het verbeteren van de programma's en het opbouwen van het centrum. Eerst als ervaring verkregen is, kan men over een maatstaf voor een beoordeling beschikken.

Herbalingscursussen

Deze zullen in de toekomst nodig zijn gedurende enige dagen per jaar en ongetwijfeld de algemene belangstelling hebben, zoals nu bij het D.S.C. het geval is.

Studieconferenties

Voor een derde soort van bijeenkomsten moge ik Uw aandacht vragen.

Wil een nieuw studiecentrum slagen, dan heeft het belangstelling in brede kring nodig en moet het bekend zijn, beide allereerst bij de hogere leiding.

Zij, die van deze hogere leiding deel uitmaken, kunnen zelf niet meer aan cursussen deelnemen. Zij moeten weten, wat er bestudeerd wordt en in de gelegenheid zijn spoedig georiënteerd te geraken, mede met het oog op de aanwijzing van deelnemers.

Bovendien zullen er in het K.S.C. vraagstukken aan de orde komen, voor welke oplossing het van belang zal zijn, als deze kunnen worden besproken door de Staf en de docenten met hen, die terzake kundig zijn en ervaring hebben.

Daarom zou het, geheel aansluitend met hetgeen Z.K.H. in Haar rede in de Ridderzaal heeft gezegd, gewenst zijn om *studieconferenties* te organiseren. Aan deze studieconferenties zou kunnen worden deelgenomen door Vlag- en Opperofficieren, Inspecteurs, Hoofden van Diensten en Dienstvakken en Hoofden van Afdelingen en Sectiën. Tijdens deze conferenties zouden belangrijke en actuele onderwerpen op militair-politiek, krijgskundig, moreel, militair-personeel, militair-economisch, militair-financieel en militair-juridisch gebied kunnen worden ingeleid en besproken. Ik denk hierbij aan conferenties, welke a.h.w. het midden houden tussen de bijeenkomsten van z.g. topfunctionarissen op de „Bildberg" en de oriënteringscursussen, beide georganiseerd door het D.S.C. Deze conferenties zouden van betrekkelijk korte duur kunnen zijn, wellicht tweemaal per jaar gedurende enige dagen, wellicht ten dele over verschillende dagen verdeeld.

Zodoende meen ik, dat

- de eenheid van opvatting in de krijgsmacht zal worden versterkt,
- inzicht en kennis zullen worden verruimd,
- het contact zal worden bevorderd en
- het K.S.C. zal worden gestimuleerd.

Met een persoonlijk woord moge ik eindigen. Ik heb het voorrecht gehad in het buitenland in internationaal verband in drieërlei functie in aanraking te komen in N.A.T.O. met militair-politieke en krijgskundige vraagstukken in de ruimste zin, in S.H.A.P.E. met een inter-service hoofdkwartier, waar het gebruik van de strijdkrachten werd voorbereid en in de E.D.G. met vraagstukken betreffende vorming, instandhouding en beheer van de krijgsmacht.

In deze functies heb ik talrijke Nederlandse officieren van elk krijgsmachtsdeel en vele Nederlandse burger-ambtenaren ontmoet, wier kundigheden, kennis, toewijding, plichtsbetrachting en tact grote waardering verdienen en die in staat waren tegelijkertijd de Geallieerde en de Nederlandse zaak te dienen.

Zij moeten aan hoge eisen voldoen.

Hetzelfde geldt voor allen, die in Nederland in een hoge functie ten bate van de militaire defensie werkzaam zijn.

Nederland maakt in Geallieerd verband een goed figuur, ook in de onderlinge samenwerking.

Persoonlijke kwaliteiten van de Nederlanders zullen veelal moeten compenseren, hetgeen Nederland in macht, rijkdom en mensenaantal te kort komt.

Het is dan noodzakelijk deze kwaliteiten op te voeren tot het hoogste peil en steeds te handhaven. Altijd zal het moeten gebeuren door eigen inspanning, doch nimmer mag men nalaten daartoe de beste gelegenheid te bieden.

Voor de hogere leiding van onze krijgsmacht, van onze militaire defensie als onderdeel van onze gehele defensie in Geallieerd en nationaal verband acht ik een Krijgsmacht Studie Centrum een onmisbare instelling.

P a u z e.

Kolonel G.S. E. J. C. van Hoo te gem :

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Generaals, Mijne Heren,

Het zij mij vergund te beginnen met de Generaal Mathon ten zeerste dank te zeggen voor het tevoren ter inzage geven van de tekst van zijn hedenavond gehouden, belangwekkende lezing. Dit namelijk heeft mij in staat gesteld het hierna volgende zorgvuldiger te overwegen dan bij een simpel aanhoren van het gesproken woord mogelijk zou zijn geweest.

Lang heb ik gearzeld of ik met geachte inleider in debat zou treden. Ten slotte ben ik tot het besluit gekomen dit wel te doen. Het project zou immers ten uitvoer kunnen worden gelegd en dan zal men tevens de mogelijke praktische bezwaren moeten hebben gezien. Doet men dit niet, dan zou men — zo leert de ervaring — wel eens voor zeer onprettige verrassingen kunnen komen te staan; als het te laat is.

Ik zal mij in het volgende dus voornamelijk met de praktische zijden van het vraagstuk bezig houden.

In de eerste plaats heeft het mij getroffen, dat Generaal Mathon nergens positief vastlegt onder welke hogere instantie dit Studiecentrum zal ressorteren. Uit een gesprek, dat ik onlangs met hem mocht hebben, meende ik te moeten opmaken, dat hij het rechtstreeks onder de Minister van Oorlog en Marine wil stellen, eventueel via een curatorium. Ware dit zo, dan kan ik mij daar niet mee verenigen. Voor de bestudering van interservicevraagstukken namelijk, beschikt de Minister over verantwoordelijke adviseurs, namelijk de chefs van staven en de overige, rechtstreeks onder hem gestelde, autoriteiten. Deze steunen daarbij op een uitgebreid korps van ervaren officieren en burgerambtenaren. Een geheel nieuw instituut, dat zich nu ook weer met interservicezaken gaat bezig houden en ook rechtstreeks onder de Minister staat, doch naar buiten geen enkele verantwoordelijkheid draagt, doorbreekt de hiërarchische verhoudingen op het hoogste militaire niveau en tast de verantwoordelijkheid aan van de officieel aangestelde adviseurs van de Minister. Dit is naar mijn mening ontoelaatbaar. Te meer — en nu spreek ik zeer in het algemeen — waar men er nooit van is verzekerd, dat persoonlijke sentimenten — die immers overal en altijd kunnen optreden — niet zouden kunnen gaan

spreken. Men behoeft de wereldgeschiedenis maar na te gaan om te weten, dat hogere belangen daardoor vaak op de achtergrond werden gedrongen.

Met het voorgaande heb ik tevens reeds een deel der tweede stelling bestreden. De zorg voor de, door inleider bedoelde, eenheid van opvatting en te betrachten zuinigheid ligt — voor elk deel der krijgsmacht — in handen van de betreffende verantwoordelijke bevelhebber. Indien coördinatie op interserviceniveau nodig is, wordt daarin voorzien door het C.V.C.S., welk comité slechts efficiënt kan werken, als het dit ongehinderd kan doen. En dit laatste is niet mogelijk als het zich, als het ware, in de rug bedreigd zou kunnen voelen door een op gelijk niveau staand studiecentrum, dat zelf, als zodanig, geen enkele officiële verantwoordelijkheid draagt.

Indien het dus tenslotte absoluut nodig en wenselijk zou blijken in Nederland een Krijgsmacht Studiecentrum op te richten, zou deze instelling, naar mijn inzicht, rechtstreeks moeten staan onder het C.V.C.S. Ik moge hier wijzen op een analoge verhouding tussen de Marinestafschool, de Hogere Krijgsschool en de Luchtmachtstafschool enerzijds, en de respectievelijke chefs van staven anderzijds. Het Defensie Studiecentrum kan niet als voorbeeld worden genoemd, in verband met zijn geheel afwijkende doelstelling.

Ik zei met opzet: „Indien oprichting absoluut nodig of wenselijk zou blijken”, want ook in dit opzicht moet ik, zeer tot mijn spijt, met Generaal Mathon van mening verschillen.

Deze wees, in zijn lezing, op het bestaan van gelijksoortige inrichtingen bij onze grote bondgenoten, maar als er één ding voor mij vast staat is het, dat we ons ook *te veel* naar het niveau van die bondgenoten kunnen optrekken.

Interservice-aangelegenheden zijn voor onze grote geallieerden doorgaans een veel ingrijpender zaak dan voor ons en zij zijn vaak van een veel hogere waarde. Wij hebben wel eens de neiging onze eigen vraagstukken op dit gebied te gecompliceerd en daardoor te moeilijk te zien. Men realiseer zich dat interservice-aangelegenheden zaken zijn, die Marine, Landmacht en Luchtmacht *gezamenlijk* aangaan, en ik hieronder niet versta de tactiek der verbonden wapens en de tactische samenwerking tussen de krijgsmachtsdelen op lager niveau. Men houde in het oog, dat onze krijgsmachtsdelen, in oorlogstijd, vaak grotendeels los van elkaar zullen optreden; en dan onder geallieerde opperbevelhebbers.

Nu wil ik — aan de andere kant — onze eigen interserviceproblemen belijst niet bagatelliseren, want ook voor mij staat vast, dat inzicht hierin, voor een deel van onze officieren, zeer zeker nodig is. Wel degelijk wordt daar echter reeds thans aan gearbeid, en ik meen dat Kolonel d'Engelbronner, Directeur der H.K.S., zijn licht nog hierover wil doen schijnen.

Mijnheer de Voorzitter, het zal na dit alles wel duidelijk zijn dat — naar mijn overtuiging — aan een K.S.C. in Nederland geen absolute behoefte bestaat. Ik wil echter nog verder gaan en zeggen dat oprichting van zulk een inrichting mij — onder de huidige omstandigheden — ook zeer ongewenst voorkomt. Ik spreek thans zuiver als Officier van de K.L.

Iedereen weet nu wel, dat wij nog steeds te kampen hebben met een personeelstekort. Voorts dat wij in de toekomst elk dubbeltje, dat ter beschikking komt voor defensiedoeleinden, enige malen zullen moeten omdraaien alvorens het uit te geven. Het is daarom geen tijd voor experimenten, waarvan we het succes maar moeten afwachten en die een onevenredige krachtsinspanning vragen.

Nu hebben onze grote bondgenoten, die er dergelijke studiecentra op na houden, een zeer groot aantal potentiële cursisten, hetgeen een doeltreffend gebruik garandeert van het in te schakelen personeel en materieel en dus van de te besteden gelden. Een K.S.C. echter, met telkenjare 16 cursisten (als men die al kan opbrengen), is thans, zolang wij nog niet over alle moderne middelen beschikken om ons de vijand daadwerkelijk van het lijf te houden, niet te verantwoorden.

Voorts zit de troep misschien op veel te wachten, maar dan toch zeker niet op weer een cursus van 1/2 jaar. En die troep zal waarschijnlijk de cursisten grotendeels moeten leveren, omdat het K.S.C. niet in de eerste plaats met Generale Stafofficieren zou worden bemand.

Dit betekent dus *weer* veranderingen in functies, met alle nare gevolgen van dien voor de opleiding.

Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij, dat ik mij zozeer van de mening van de geachte spreker van hedenavond heb moeten distantiëren. In rustiger tijden dan die van het ogenblik zou ik wellicht anders hebben gereageerd omdat ook ik begrijp, dat juist een kleine krijgsmacht als de onze vaak moet terugvallen op een hoge algemene ontwikkeling van haar officieren.

Bij de huidige internationale omstandigheden evenwel, die mijns inziens niet serieus genoeg kunnen worden genomen, wil het mij voorkomen, dat er maar één belang praevaleert, namelijk de doeltreffende afbouw en instandhouding van onze strijdkrachten te velde. Alles wat niet ogenblikkelijk daarvoor nodig is, hoewel men het onder andere omstandigheden misschien niet als overbodig zou hebben beschouwd, zal voorshands niet in aanmerking mogen komen voor realisatie.

Mijnheer de Voorzitter, ik moge U dank zeggen voor de tijd, die U mij hebt willen toestaan.

Generaal-majoor VI H. S c h a p e r :

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Mijne Heren,

Hoewel ik het in het algemeen eens ben met hetgeen vanavond door de inleider naar voren is gebracht, wil ik toch gaarne een paar korte opmerkingen maken.

De inleider heeft in zijn voordracht er onder meer op gewezen, dat bij de hogere vorming van de militair ook een plaats moet worden ingeruimd voor onderwerpen als opleiding, personeels- en materieelszaken, financiële en administratieve aangelegenheden, voorlichting en dergelijke.

Ik ben het daar zo volkomen mee eens, dat ik er gaarne nog eens de nadruk op zou willen leggen. Door de na-oorlogse omstandigheden hebben in de laatste jaren de vorming, instandhouding en het beheer van de krijgsmacht wel bijzonder veel aandacht en moeite geëist, doordat er zoveel veranderd en opnieuw opgebouwd moest worden. Deze arbeid is zeker voor wat de Koninklijke Luchtmacht betreft, nog lang niet achter de rug. Uit eigen ervaring weet ik voor welke moeilijkheden men hierbij komt te staan en hoe dikwijls de gemiddelde officier die voor dit soort problemen wordt gesteld, hierop niet is voorbereid; voorbereid hetzij door ervaring, hetzij door studie. Een bijkomstig nadeel is dat goede handleidingen of studieboeken gericht op dit aspect van het militair bedrijf, vrijwel niet aanwezig zijn. Het is bovendien een materie

die lang niet zo boeiend is als de zuiver krijgskundige kant van ons beroep, waar men wat lectuur betreft, een ruime keuze heeft.

Ik ben het dan ook volkomen met de inleider eens, dat bij de hogere vorming van de militair, ook de opbouw, de instandhouding en het beheer van de krijgsmacht een plaats dient te krijgen en dat dit het beste kan geschieden op een interservice basis. Ten aanzien van zijn voorstel om hiervoor een krijgsmacht studie centrum op te richten heb ik echter toch wel een bezwaar. Dit bezwaar vloeit voort uit het uitgesproken gebrek aan ervaren officieren voor leidinggevende functies, welk gebrek bestaat zowel in de staf als in de troep. Ik geloof niet dat ik overdrijf wanneer ik stel, dat het bij alle drie delen van de krijgsmacht steeds meer een puzzle is om de leerlingen te leveren voor staf- en krijgsschool, voor het Defensie Studie Centrum en het Nato Defence College, om van de docenten nog niet eens te spreken. Dit is zeker geen onwil bij de leiding, noch onderschatting van de belangrijkheid van de betreffende opleiding. Het is echter gewoonweg een onmogelijkheid om steeds geschikte kandidaten vrij te maken.

Hierdoor ontstaat het gevaar, dat men mensen stuurt die wel gemist kunnen worden, doch die eigenlijk niet thuis horen op deze studie-inrichting. Uiteraard is dit funest.

Het lijkt mij dan ook een te grote belasting om naast de eerder genoemde studierichtingen ook nog een Krijgsmacht Studie Centrum te voorzien van docenten en leerlingen. Ik zou daarom de volgende vraag willen voorleggen aan de inleider.

Is het niet mogelijk om de taak die hij het Studie Centrum toedenkt onder te brengen bij de bestaande studie-inrichtingen? Misschien niet voor 100 % maar dan toch voor een groot gedeelte. Het feit, dat drie van deze inrichtingen in één gebouw zullen worden ondergebracht moet hierbij een belangrijk voordeel zijn.

Ik kan mij voorstellen dat daardoor de duur van de thans bestaande opleidingen verlengd zal moeten worden. Het is echter veel gemakkelijker om b.v. een officier vrij te maken voor één jaar, dan twee officieren voor 8 maanden. Naast verlenging van de cursus-duur zouden bovendien nog voordrachten en discussies kunnen worden gehouden.

Ik ben niet genoeg terzake kundig en de tijd heeft mij ontbroken om een en ander behoorlijk uit te werken. Wat ik naar voren breng is dan ook slechts een gedachte, waarover ik gaarne de mening van Generaal Mathon zou willen horen.

Kapitein Luitenant ter Zee H. van Oostrom Soede :

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Mijne Heren,

Uw voorstel om te komen tot een Krijgsmacht Studiecentrum bezit veel aantrekkelijks, vooral omdat een hogere vorming voor toekomstige kolonels op interservice-basis zeer is aan te bevelen. Toch zijn bij mij enkele vraagpunten gerezen.

De drie krijgsmacht-onderdelen hebben momenteel krijgs- casu quo stafscholen ter opleiding van officieren die geacht worden in aanmerking te zullen komen voor staffuncties en later leidende functies. Op deze scholen wordt reeds vrij veel tijd besteed aan het geven van een zo goed mogelijk beeld van

de zuster-organisaties. Uiteraard is hier nog ruimte voor aanzienlijke verbetering.

Daarna bestaat gelegenheid tot het volgen van het Defensie Studiecentrum en/of het Nato Defence College.

Het door U voorgestelde lesprogramma lijkt, zoals U trouwens zelf reeds zei, voor wat betreft het eerste deel zeer veel op dat van het D.S.C., terwijl in het tweede deel een aantal onderwerpen voorkomt, dat zeer zeker ook in de lesprogramma's van de krijgs- of stafscholen is opgenomen. (Bij de Marine Stafschool worden bijv. alle door U genoemde onderwerpen behandeld behalve „ambtenarenrecht" dat niet, en „voorlichting" dat slechts zijdelings ter sprake komt onder „psychologische oorlogvoering". De leerlingen zijn over het algemeen oudere luitenant's ter zee der 1e klasse, die naar alle waarschijnlijkheid t.z.t. in aanmerking zullen komen voor bevordering tot de rang van kapitein ter zee).

Ik vraag mij daarom af, of Uw voorstel niet leidt tot een soort parallel-klasse van het D.S.C. speciaal voor officieren en ambtenaren van defensie, terwijl tegelijkertijd wordt getracht een verkorte stafscholing te geven aan alle hoofdofficieren die niet in aanmerking zijn gebracht voor het volgen van een krijgs- of stafschool.

Dit zou dan een doublure zijn waartegen het voordeel van een „interservice"-opleiding niet opweegt.

Als ik U verder goed begrepen heb, is het Uw bedoeling, dat alle kapiteins-luitenant ter zee en luitenant-kolonels, die naar alle waarschijnlijkheid voor bevordering in aanmerking komen, dit studiecentrum zouden moeten volgen. Voor de Koninklijke Marine zou zulks zeer speciale moeilijkheden opleveren. In de eerste plaats kennen wij geen onderscheid tussen stafofficieren en troepenofficieren, doch wisselen staffuncties en varende plaatsingen elkaar af. Boven de normaal in Nederland *aan de wal* door hoofdofficieren te vervullen functies leveren wij nu al hoofdofficieren voor:

de Staven van Saclant, Saceur en Channel
als marine-attaché en adjunct-attaché's
voor het Nato Defence College
voor het Defensiestudiecentrum
voor Kabinet van de Minister en Staf V.C.S.

Bovendien voor nationale staven in Curaçao en Nieuw-Guinea, waar de K.M. internationale land-, zee- en luchtoperaties moet uitvoeren. Geen wonder dat het percentage vaartijd voor hoofdofficieren zo gering is. Een extra opleiding, verplicht voor allen, zou dit nog lager maken, wellicht onaanvaardbaar laag.

In de tweede plaats is — door de lage pensioenleeftijd bij de K.M. — de diensttijd in de rang van kapitein-luitenant ter zee slechts $4\frac{1}{2}$ tot 5 jaar. Een verplichte cursus van een half jaar zou uitbreiding van het aantal officieren in die rang met 10 % betekenen, hetgeen in de tegenwoordige tijd wel zeer moeilijk te verwezenlijken is.

Resumerende vraag ik mij af of het voorgestelde Krijgsmacht Studiecentrum inderdaad voor verwezenlijking vatbaar is. Voorts of goeddeels hetzelfde resultaat niet zou kunnen worden bereikt door

- a) — speciaal voor aankweken van het „interservice”-gevoel — uitbreiding van de militaire deelname (met inbegrip van ambtenaren der militaire departementen) aan het D.S.C.,
- b) voorts door meer tijd te besteden aan onderwerpen betreffende de andere krijgsmachtonderdelen bij de krijgs- en stafscholen, en
- c) tenslotte, als behoefte bestaat aan een meer uitgespreide stafscholing, door uitbreiding van het aantal leerlingen bij de krijgs- of stafscholen.

„Inter-service” *gevoel* zou tenslotte ook nog kunnen worden aangekweekt door, meer dan tot nu toe, hoofdofficieren tijdens grote oefeningen over en weer te detacheren, en daarvoor iedere keer *anderen* aan te wijzen.

Uiteraard zijn ook nog andere oplossingen mogelijk, mits er slechts ernstig rekening wordt gehouden met het naar mijn weten overal bestaande *tekort* aan bekwame hoofdofficieren, en derhalve iedere doublure wordt voorkomen, zodat de lengte van een „interservice”-opleiding zo kort mogelijk zal zijn.

Commodore G. R. W a r t e n a :

Mijnheer de Voorzitter, Excellentie, Mijne Heren,

Ik dank de generaal Mathon, dat hij mij in de gelegenheid heeft gesteld om vooraf kennis te nemen van hetgeen hij hedenavond naar voren heeft gebracht.

Ik ben het geheel met de inleider eens, dat er behoefte bestaat aan een instelling, waar hoge officieren zich kunnen voorbereiden op het vervullen van hogere staffuncties in „inter-service” staven of voor hogere troepenfuncties.

De generaal Mathon zegt, dat men moeilijk een straf onderscheid kan maken, wie er naar het Defensie Studie Centrum, het Krijgsmacht Studie Centrum of het Nato Defence College zullen moeten gaan. Indien men de hogere officiersopleiding echter in haar geheel in beschouwing neemt en daarbij uitgaat van het standpunt, dat deze in totaal niet te lang mag duren, geloof ik dat dit onderscheid toch wel naar voren kan komen.

Als eerste behoefte zie ik een *cursus voor lagere stafvorming* van 3 à 4 maanden, waar oudere luitenanten worden opgeleid voor het vervullen van lagere commando-functies en van functies als b.v. toegevoegd officier in een staf.

Daarna is er behoefte aan een *cursus voor hogere stafvorming* van \pm 1½ jaar (zoals de Hogere Krijgsschool en de Luchtmachtstafschool), waar kapiteins en eventueel jonge majoors worden opgeleid voor het vervullen van staffuncties, zowel in nationale als in internationale „service”-hoofdkwartieren.

Daarom moet hier o.m. ook aandacht worden besteed aan de stafdienst-techniek van enkele grote Nato-landen, waarmee men op de intergeallieerde staven te maken krijgt.

Daarna hebben wij het Defensie Studie Centrum en het Nato Defence College, terwijl hier dan nog aan toegevoegd zou worden het *Krijgsmacht Studie Centrum*.

Geschiedt de opleiding aan de beide eerstgenoemde instellingen in hoofdzaak binnen een bepaald krijgsmachtsdeel, de drie laatstgenoemde zijn zowel „inter-service” als gecombineerd voor officieren en burgers, zij het dan dat

de burgers voor het K.S.C. op het M.v.O., het M.v.M. of bij een der krijgsmachtdelen dienen.

Teneinde te voorkomen, dat de totale hogere vorming te veel tijd zal gaan kosten, hetgeen vooral bij de huidige bestaande organieke tekorten een zeer belangrijke factor is, lijkt het mij gewenst om de drie laatstgenoemde instellingen min of meer als gelijkwaardig te beschouwen, al is dit met het Nato Defence College niet geheel te realiseren.

In principe gaat men derhalve slechts naar één dezer instellingen.

Het K.S.C. zou ik in deze gedachtengang willen bestemmen voor de opleiding tot hogere staffuncties, en wel in de eerste plaats voor hen, die in de operationele sector zijn of zullen worden tewerkgesteld.

Naar het D.S.C. gaan dan zij, die in aanraking zullen komen met de civiele verdedigingsvoorbereiding, in hoofdzaak dus de officieren uit de personeels- en matriciels-sectoren.

Tenslotte worden naar het Nato Defence College gezonden zij, die een zeer hoge functie in een intergeallieerde militaire of civiele staf gaan vervullen.

Ook een andere oplossing is mogelijk.

Bij vergelijking der programma's van K.S.C. en D.S.C. blijkt, dat deze elkaar gedeeltelijk overlappen (wellicht ook van K.S.C. en H.K.S.).

Acht men het toch gewenst om een officier, die het K.S.C. zou hebben gevolgd, ook nog naar het D.S.C. te sturen, dan zou hij deze cursus slechts voor ongeveer de helft van de tijd behoeven te volgen.

De opmerking van de generaal Mathon om bij de opleidingen het verband met en de behoefte van de civiele maatschappij in beschouwing te nemen, in het bijzonder voor wat betreft het technisch personeel, is juist.

Vooral indien de grote bedrijven en de krijgsmacht hierin zouden kunnen samenwerken, zou dit wellicht tot resultaat kunnen leiden.

Momenteel is de situatie echter zó, dat de industrie bepaalde krachten „wegzuigt”. Meestal zijn dit mensen, die tijdens hun eerste verbintenis een behoorlijke vakopleiding hebben gehad en daardoor veel waarde voor de industrie hebben gekregen.

Meestal biedt de industrie een hoger salaris, soms nog een woning tegen redelijke huurprijs en dan is de verleiding voor onze mensen wel erg groot. Noodgedwongen komt men er dan toe om te overwegen of het wel aanbeveling verdient de man tijdens zijn eerste verbintenis zulk een grondige vakopleiding te geven en of het niet beter zou zijn om hem aanvankelijk alleen op te leiden voor een bepaalde functie om hem dan later aanvullende opleidingen te geven.

Mede in verband hiermede zou ik de vraag, welke de generaal Mathon gesteld heeft, nl. „hoe verkrijgt men de beste mensen” willen trachten te beantwoorden:

Om goede krachten aan te trekken is het nodig, dat:

a. door een juiste selectie de mensen op de juiste plaats komen. Een goed classificatie- en indelingssysteem is hiervoor nodig. D.i. een systeem van codering van functies en van personeelsbekwaamheidsniveaux, derhalve van ordening van werkzaamheden en personeel om daarmede te geraken tot:

1° een zo goed mogelijk gebruik van het personeel;

2° een bevredigende loopbaan in evenredigheid met capaciteiten;

b. de opleidingen doelmatig zijn;

- c. de werkomgeving prettig is;
- d. de legering (ongehuwden) en de huisvesting (gehuwden) redelijk zijn;
- e. de verhouding tussen meerderen en minderen goed en stimulerend is;
- f. op elk niveau een zekere verantwoordelijkheid wordt gelegd, waardoor mede het zo noodzakelijke initiatief wordt aangekweekt;
- g. de financiële en sociale voorwaarden voldoende zijn met vooruitzicht op een redelijke welstand, elk op zijn eigen niveau.

Mijnheer de Voorzitter, ik dank U.

Schout-bij-Nacht H. H. L. Pröpper:

De Heer Mathon is zo vriendelijk geweest mij zijn lezing van te voren ter inzage te verstrekken, met de mededeling, dat aan het behandelde vraagstuk ook een facet zit, dat wellicht nader belicht zou kunnen worden door iemand uit de materieelsector.

Ik meen echter meer in de geest van de inleider te handelen, indien ik mij vanavond déspecialiseer en het vraagstuk met een enigszins wijdere blik bekijk.

Het gehele betoog van de inleider is een pleidooi en oproep voor een intensievere samenwerking tussen de onderdelen van de krijgsmacht. Hij wijst hierbij op deze noodzaak in geallieerd, maar ook speciaal in nationaal verband.

Nu is het zo, dat de gehele moderne maatschappij van een dergelijke complexe aard is geworden, dat het onderlinge verband overal uit het oog dreigt te worden verloren, zo niet geheel te worden verbroken. Vandaar dat op elk gebied en in elke organisatie getracht wordt om de nodige samenwerking te stimuleren zowel langs horizontale als langs verticale lijnen.

Hoeveel te meer is dit nodig bij een krijgsmacht, die geroepen kan worden om in onderlinge samenwerking, onder de meest moeilijke omstandigheden, een schier bovenmenselijke taak te vervullen.

Elk streven dat er op gericht is om de bereidheid tot onderlinge samenwerking te stimuleren zal dan ook dienen te worden toegejuicht.

Naar mijn mening is de gedachte om dit te bevorderen, door de leiding gevende functionarissen, zowel militair als burger, samen te brengen in een studiecentrum, een zeer gelukkige. Ik kan het met het betoog van de eerste debater van hedenavond dan ook niet eens zijn. Juist de sfeer van een studiecentrum is zo bij uitstek geschikt voor het beoogde doel, omdat men over de zeer gevarieerde doch gemeenschappelijke problemen de *persoonlijke* meningen naast en tegenover elkaar kan stellen, daar geen der deelnemers *gebonden* is aan een *bepaalde opdracht*.

Hierdoor ontwikkelt zich een vrije gedachtenwisseling, die tengevolge heeft dat men door een open gesprek een open oog krijgt voor elkaars moeilijkheden en problemen.

Daar ik zelf het voorrecht heb gehad om de eerste cursus van het Defensie Studie Centrum te volgen onder de leiding van Uw voorzitter, weet ik uit ervaring hoe grote waarde aan een dergelijk persoonlijk contact gedurende een studieperiode gehecht moet worden.

Ik ben voorts niet erg geïmponeerd door de bezwaren die genoemd zijn, zowel van technische als van personele aard.

Maar al te vaak worden goede voorstellen doodgedrukt doordat van den beginne af te veel bezwaren worden aangevoerd.

Het voorstel is naar mijn mening gezond en als men deze overtuiging is toegedaan, dan dient ernstig onderzoek te worden hoe aan de moeilijkheden, die nu eenmaal aan elke wijziging vastzitten, het hoofd geboden kan worden. De ervaring heeft geleerd, dat alleen met een dergelijke instelling problemen kunnen worden opgelost.

Hoewel ik het dus met de inleider in principe eens ben, heb ik toch wel enige aanmerkingen.

In de allereerste plaats vind ik het programma wel zeer uitgebreid. Wanneer men het gehele programma bekijkt, dan treft men een grote gevarieerdheid van onderwerpen aan in een daarvoor wel zeer beperkt tijdsbestek. Bij een dergelijk zwaar programma zal men het gevaar lopen teveel aan de buitenkant van de problemen te blijven; men zal wellicht door de schors heen-dringen, doch de kern niet bereiken. Ik geloof dat een zekere beperking geboden zal zijn.

Waar de inleider mij niet van heeft kunnen overtuigen is de noodzakelijkheid van het bestaan van een krijgsmacht studiecentrum *naast* een defensie studiecentrum.

Zoals de inleider zelf reeds memoreerde zijn er in het studieprogramma van beide grote gemeenschappelijke gebieden.

Ik vraag mij af, of door omzetting van programma's en andere maatregelen de beide centra niet zodanig in elkaar kunnen worden gevoegd, dat van één centrum kan worden gesproken met gedeeltelijk gemeenschappelijke programma's en studiegroepen, al dan niet van gelijke studieduur.

Het zou zeker de moeite waard zijn om dit nog eens speciaal te bestuderen, waar toch het gestelde probleem van zo'n groot belang voor de gehele krijgsmacht is.

Kolonel van de Generale Staf E. R. d'Engelbronner:

Mijnheer de Voorzitter,

Het wordt misschien eentonig, maar ook ik zou willen beginnen met de hooggeachte inleider mijn dank te betuigen voor het feit, dat hij zo welwillend is geweest, mij de tekst van zijn lezing ter inzage te geven.

Het onderwerp van hedenavond — dat in hoofdzaak de hogere vorming van beroepsofficieren omvat — heeft uiteraard mijn grote belangstelling en veel van wat de Generaal Mathon heeft gezegd, kan ik zonder meer onderschrijven, met name daar, waar het belang van de bevordering van een *inter-service-band* werd bepleit, alsmede de wens tot verbreding van de *basis-kennis* voor de beroepsofficier werd uitgesproken.

Er zijn echter ook punten — en zelfs heel belangrijke — waarin ik tot mijn spijt niet met de Generaal kan meegaan.

Om mijn betoog duidelijk te maken, moet ik eerst een korte schets geven van de voortgezette vorming, welke momenteel bij de K.L. voor beroepsofficieren bestaat.

Onder voortgezette vorming wil ik dan verstaan: alle niet-specialistische cursussen, welke de officier na het verlaten van de K.M.A. volgt. Bij vrijwel alle wapens en diensten zijn daartoe geprojecteerd een A- en een B-cursus, welke aan de wapenscholen worden gehouden en welke worden gegeven aan alle oudere luitenants en alle oudere kapiteins om te worden opgeleid voor respectievelijk c.c. en b.c. of overeenkomstige functies. Dit zijn in hoofdzaak

tactische cursussen. Daar tusschen staat de zgn. cursus Staftechniek, welke 3 maanden duurt, na ongeveer 10 dienstjaren als officier wordt gegeven en welke opleidt voor lagere staffuncties. Deze cursus wordt aan de H.K.S. gegeven, vormt een zeef voor de toelating tot die onderwijsinrichting en is als zodanig tevens een voorbereiding voor de Krijgskundige studiën aldaar. Het ligt in de bedoeling, dat alle officieren op den duur deze cursus Staftechniek zullen volgen. Ik mag dus stellen, dat tot en met de rang van luitenant-kolonel voor vrijwel alle officieren in de voortgezette vorming is voorzien. Hoogstens zou men misschien kunnen stellen, dat in de lesprogramma's het interservice-accnt iets zou kunnen worden versterkt. Ik voel mij niet geroepen daar thans op in te gaan.

Dit is dus de basis, waarop de *hogere* vorming, — m.a.w. de vorming voor hogere functies bij staven, troepen en diensten — stoelt.

Hoe is nu die *hogere* vorming?

Allereerst dan de krijgskundige studiën aan de H.K.S. Deze worden thans jaarlijks gevolgd door een 30-tal leerlingen.

Elke cursus duurt 2 jaar. De leerlingen gaan naar de H.K.S. na ongeveer 11 of 12 dienstjaren als officier en zijn dan nog kapitein. Alvorens naar de H.K.S. te gaan hebben zij de cursus staftechniek gevolgd, alsmede de cursus aan de *interserviceschool* voor samenwerking grond- en luchtstrijdkrachten.

Het is wellicht niet algemeen bekend, dat de cursus krijgskundige studiën niet slechts opleidt voor hogere staffuncties, doch tevens ten doel heeft een basis te leggen voor hogere *troepen* functies. Dit komt, omdat het nu eenmaal zo is, dat een naar verhouding zeer groot deel der hogere troepenfuncties wordt bezet door officieren, welke met goed gevolg de H.K.S. hebben doorlopen. Een veel geringer deel is rechtstreeks afkomstig uit de troep, doch ook deze categorie ontvangt daartoe een verdere hogere vorming, namelijk door het volgen van de zgn. C-cursus — een cursus tactiek verbonden wapens — aan potentiële kolonels, welke eveneens aan de H.K.S. wordt gehouden.

Wanneer ik nu het D.S.C. — hoe belangrijk ook — verder buiten beschouwing mag laten, zijnde geen zuiver militair opleidingsinstituut, dan meen ik mijn schets te hebben voltooid.

Mijnheer de Voorzitter, als ik nu mag terugkeren tot het betoog van de geachte inleider, dan zou ik gaarne iets dieper ingaan op hetgeen door hem is gezegd over de categorieën officieren, welke in de eerste plaats voor het volgen van een cursus aan het door hem geprojecteerde opleidingsinstituut in aanmerking zouden komen.

Dit waren:

- 1° de hogere troepencommandanten, welke *niet* van de H.K.S. afkomstig zijn;
- 2° hogere officieren van de materieeldienst;
- 3° hogere officieren van de personeelsdienst.

Ik meen reeds duidelijk te hebben aangetoond, dat de eerste categorie in verhouding klein is, terwijl ook de tweede en zeker de derde categorie in aantal zeer beperkt zijn. Als ik dan bovendien weet, dat een deel dezer toch al zo kleine categorieën wordt bereikt door de C-cursus, dan moet ik mij toch wel afvragen of een afzonderlijk studiecentrum wel geregeld aan een voldoende aantal studenten zou kunnen komen.

Nu nogmaals de H.K.S. De geachte inleider heeft verklaard, dat „*de hogere vorming geschiedt in de Krijgs- en Stafscholen voor een klein deel der officieren*” en later ook nog dat „*de staffuncties niet bepalend zijn voor een krijgsmacht*”. Dit moge waar zijn, maar het houdt naar mijn mening toch een miskenning in van de reeds eerder door mij geschetste taak en functie van de H.K.S. Deze leidt inderdaad slechts een klein deel der officieren op, doch behalve diegenen, die later hogere staffuncties zullen vervullen, een zeer groot deel van hen die later hogere bevelvoerende functies zullen vervullen.

Er is ook zeer verschil van mening over het tijdstip waarop de interservice-nadruk dient te worden gelegd. De Generaal ziet dat betrekkelijk laat, ik zie dat liefst zo vroeg mogelijk. Want een zeer groot deel van de interservice taken wordt in feite verricht door jonge majoors en luitenant-kolonels.

Het Krijgsmachtstudiecentrum komt voor deze mensen te laat, de H.K.S. op tijd!

Mijnheer de Voorzitter, mijn twijfel over de noodzaak voor de oprichting van een nieuwe onderwijsinstelling wordt nog groter, wanneer ik het huidige programma van de HKS vergelijk met het door de Generaal Mathon gewenste programma voor het Krijgsmachtstudiecentrum. Mijn collega van de Marine Stafschool heeft daar ook reeds op gewezen. Daar zijn reeds zovele punten van overeenstemming — *strategie, staatsleer, internationaal recht en oorlogsrecht, militair politieke aangelegenheden, marine- en luchtmachtaangelegen, begrotingstechniek, administratie en beheer* enzovoorts — terwijl het in de lijn ligt ook meer aandacht te gaan besteden aan raakpunten met de civiele verdediging, dat ik mij wederom zeer ernstig moet afvragen: moeten wij nu heus wel tot een nieuw instituut komen? Ik zou al zeer gelukkig zijn, wanneer de Koninklijke Marine, de K.Lu. en de K.L. ertoe konden besluiten de programma's hunner Krijgs- en Stafscholen te gaan coördineren, waartoe het o.m. van zeer veel belang zou zijn, wanneer vakken als staatsleer, strategie, militair politieke aangelegenheden, het vak, dat men vroeger „landsverdediging” zou hebben genoemd, en nog andere vakken — zo mogelijk gezamenlijk, doch in ieder geval door dezelfde docenten worden gegeven. En nog verheugender zou ik zijn, wanneer wij nog eens zo ver konden komen, dat de H.K.S., de M.S.S. en de L.S.S. gezamenlijk met het D.S.C. in één gebouw verenigd en gecoördineerd door een gezamenlijke leiding, de dingen, waarover vandaag is gesproken, in praktijk zouden brengen.

Ik dank U zeer.

S. D. Duyverman, Dir.-Generaal M. v. O.:

Mijnheer de Voorzitter, Excellenties, Mijne Heren,

Met bijzondere waardering heb ik aangehoord en ook tevoren kennis genomen van de voordracht van generaal Mathon.

Ik meen, dat de geachte inleider mij tevoren zijn voordracht heeft toegezonden, niet om met mij te debatteren over de noodzaak aan officieren een bijzondere opleiding te geven, doch wél omdat hij zijn betoog mede uitstrekke tot de burgerambtenaren van de ministeries van Marine en van Oorlog.

Ik ben hem daarvoor zeer erkentelijk omdat, wanneer men de situatie waarin de burgerambtenaren verkeren, vergelijkt met die van de militairen — in het bijzonder van de officieren voor wat betreft de voortgezette op-

leiding — de militairen wel in een bijzondere positie verkeren t.a.v. de ambtenaren.

Deze laatsten immers kunnen niet profiteren van een hogere krijgsschool, noch van tal van bijzondere cursussen welke aan officieren worden gegeven, en toch acht ook ik het met de geachte inleider dringend noodzakelijk, dat die ambtenaren, die in de toekomst bestemd zijn om leidende functies in de defensie te bekleden, daarop terdege worden voorbereid.

Aan deze theoretische voorbereiding ontbreekt in vele gevallen nagenoeg alles, en dit brengt mij op een punt dat door de inleider niet ter sprake werd gebracht, en dat is de verantwoordelijkheid van de overheid tegenover de ambtenaren, in het bijzonder wanneer deze benoemd worden in leidinggevende functies.

Deze verantwoordelijkheid toch is een dubbele: enerzijds richt zij zich tot de staat zelve, anderzijds naar de persoon van de benoemde. Springt de eerstgenoemde verantwoordelijkheid direct in het oog, aan de tweede wordt m.i. te dikwijls te weinig aandacht geschonken. Hoe vaak komt het niet voor, dat in hogere functies benoemden door het gezag en de verantwoordelijkheden waarmede zij dan worden bekleed, òf nerveus worden òf zelfs geheel overspannen getaken, en dat vloeit dan veelal voort uit het feit, dat in wezen geen behoorlijke voorselectie heeft plaats gehad.

Nu meen ik met de inleider dat òf een Krijgsmacht Studie Centrum, òf enige andere onderwijsinstelling voor de vorming en de beoordeling van ambtenaren, die voor hogere functies bestemd zullen worden, onontbeerlijk is en — in tegenstelling tot de gedachten van de geachte inleider — acht ik het zelfs noodzakelijk, dat een dergelijke hogere opleiding afgesloten moet worden met een vergelijkend examen, dat uiteraard niet alléén doorslaggevend zal zijn voor de aanstelling, c.q. bevordering, doch dat naast praktische ervaring, beoordeling en voor-opleiding mede bepalend zal zijn om tot een benoeming te besluiten.

Ik wil niet verhehlen dat, bij de aanwijzing van ambtenaren voor het Defensie Studie Centrum, er wel eens een gevoel van teleurstelling geheerst moet hebben bij het directorium omdat, ongeacht de capaciteiten van de voor het D.S.C. aangewezen leerlingen, hierin zo weinig de gedachte voorzat, dat het doorlopen van de cursus slechts zou worden gegund aan hen, die waren voor-geselecteerd om in òf een nabij liggende, òf een verdere toekomst met leidinggevende posities in de departementen te worden belast.

Te veel m.i. wordt thans bij deze opleiding — hoewel overigens begrijpelijk — in overweging genomen, dat degenen die reeds op grond van hun praktisch werk tot de geselecteerden zijn gaan behoren, zo onmisbaar zijn, dat zij niet gemist kunnen worden voor een betrekkelijk langdurige studie aan het D.S.C.

De gedachte van de geachte inleider, dat een en ander langs de weg van een apart studiecentrum dient te worden gerealiseerd, blijft voor mij een vraagpunt.

Ik zie het als zeer wel mogelijk het Defensie Studie Centrum in zijn huidige constellatie te handhaven en daaraan te verbinden een verplichte cursus voor voor-geselecteerde ambtenaren en officieren, die in de toekomst bestemd zijn voor leidinggevende functies.

Ik dank U voor Uw aandacht.

Antwoord van Generaal-Majoor Th. E. E. H. Mathon :

Mijnheer de Voorzitter, de heren, die mij inzage hebben gegeven van hetgeen zij wilden bespreken, moge ik daarvoor dank zeggen. Ik meen, dat dit er toe zal bijdragen de discussies meer vruchtbaar te doen zijn.

Toen ik met Kolonel Van Hootegem over deze discussie telefoneerde, had ik niet gedacht, dat er tussen ons een zo groot verschil van mening zou bestaan, dat volgens Kolonel Van Hootegem ontstaan zou zijn na de lezing van mijn stellingen, terwijl n.m.m. deze stellingen toch geheel overeen kwamen met de inhoud van mijn inleiding.

Op een 4-tal punten moge ik nader ingaan.

Het is niet mijn bedoeling geweest aan te geven, hoe de bevelsverhoudingen t.a.v. het K.S.C. geregeld zouden moeten worden, waarbij de verantwoordelijkheden van de gehele krijgsmachtleiding aan de orde zouden komen. Dit zou de gehele hoogste bevelvoering betreffen en hoewel dit een bijzonder interessant vraagstuk is en ik mij zou kunnen voorstellen, Mijnheer de Voorzitter, dat dit een onderwerp voor Uw toekomstig programma zou kunnen zijn, waarbij ik gaarne van mijn mening ter zake zou doen blijken, meen ik daarop thans niet te behoeven ingaan. Het K.S.C. zou altijd rechtstreeks onder de Minister van Defensie — ik meen dat de regeling van de personele unie van de Ministers van Marine en van Oorlog, een Minister van Defensie mogelijk maakt — kunnen worden gesteld, waarbij de Minister zich b.v. zou kunnen laten bijstaan door al zijn hoogste adviseurs, al of niet in een Raad van Bijstand verenigd. Voor een doorkruising van de verantwoordelijkheden van deze adviseurs zie ik dan ook geen enkel gevaar.

In de tweede plaats stelt Kolonel Van Hootegem de coördinatie van de V.C.S. en de verantwoordelijkheid van elke bevelhebber van een krijgsmachtdeel aan de orde en komt tot de conclusie, dat het K.S.C. zou moeten staan onder de V.C.S. Deze opvatting kan n.m.m. niet juist zijn, wan het K.S.C. is niet te vergelijken met een krijgs- of stafschool, aangezien het K.S.C. ook onderwerpen op het gebied van personeel en materieel-dienst en op het gebied van de burgerambtenaren behandelt, welke gebieden niet tot het ressort van de Chefs van Staven behoren.

Kolonel Van Hootegem zegt voorts, dat wij niet te veel naar de grote bondgenoten moeten zien en interservice aangelegenheden bij deze bondgenoten van hogere waarde zijn dan voor ons.

Het behoort wel in het bijzonder niet tot mijn gewoonte te veel naar de grote bondgenoten te zien en ik heb ook uitdrukkelijk aangegeven, dat er in Nederland voor het K.S.C. veel meer de nadruk zou moeten worden gelegd op de vorming, de instandhouding en het beheer van de krijgsmacht — onderwerpen van zeer hoge waarde — dan op het interservice-gebruik.

Als Kolonel Van Hootegem zegt, dat de troep te velde niet op het K.S.C. zit te wachten, dan moge ik antwoorden, dat vele heren hier aanwezig waarschijnlijk veel beter weten dan de spreker en dan ik, waarop de troep te velde zoal niet zit te wachten, doch dat de krijgsmacht altijd behoefte heeft aan goede, aan de beste leiding en het K.S.C. er toe zal moeten bijdragen deze leiding, doch dan voor de gehele krijgsmacht, te vormen.

Ten aanzien van alle overige debaters moge ik vaststellen, dat wij het er gezamenlijk over eens zijn, dat er wel iets aan de vorming op interservice-gebied dient te worden gedaan. Ik betreur het, dat men niet op de door mij

vermelde studiconferenties is ingegaan, omdat daarin reeds een middel aanwezig is om te gebruiken zolang de bezwaren tegen een K.S.C. overheersend zouden zijn.

Deze bezwaren komen in het algemeen er op neer — zoals ik wel verwacht had — dat het thans zeer moeilijk is weer officieren enz. aan andere werkzaamheden te onttrekken voor het volgen van een cursus. Er worden daarom verschillende andere methodes aangegeven.

Op de vraag van Generaal Schaper of men de cursussen aan de bestaande krijgs- en stafscholen niet voor interservice-doeleinden zou kunnen verlengen, moge ik antwoorden, dat deze methode niet economisch zou zijn, aangezien men dan officieren zou opleiden, welke later om één of andere reden zouden kunnen afvallen. Bovendien geloof ik niet, dat de betrokken officieren dan aan een K.S.C. toe zijn. Zij hebben veel geleerd, dat zij eerst in de praktijk moeten brengen en zij missen het inzicht en de ervaring, welke voor een K.S.C. nodig zijn.

Commodore Wartena zou een duidelijke scheiding willen maken, wie naar het K.S.C. en wie naar het D.S.C. zouden moeten gaan.

Dit heb ik ook overwogen, doch is niet zo gemakkelijk. A.s. T.B.s kunnen zeker voor het D.S.C. worden aangewezen. Voor hogere officieren in de personeel- en in de materieeldienst zou het K.S.C. toch wel van groot belang zijn, evenals het D.S.C. dit is voor S3 en S4 officieren.

Het verheugt mij, dat een hoge personeels-autoriteit even heeft willen ingaan op de maatregelen, welke nodig zijn om het beste personeel te krijgen. Met nadruk moge ik instemmen met hetgeen Z.H.E.G. heeft gezegd omtrent de noodzakelijkheid van eigen verantwoordelijkheid op elk niveau en de betekenis van het aankweken van initiatief, dat juist door deze eigen verantwoordelijkheid wordt bevorderd.

De Heer Van Oostrom Soede zou naar een oplossing willen streven door uitbreiding van het aantal militaire deelnemers aan het D.S.C. en door uitbreiding van het aantal deelnemers aan en van de leerstof op interservice-gebied van de krijgs- en stafscholen.

Het grote bezwaar van deze gedachte is, dat de vraagstukken van de krijgsmacht dan nimmer als één geheel worden gezien en men deze vraagstukken ook niet tezamen beziet. Hierbij moet men in aanmerking nemen, dat het D.S.C. veel meer gericht is op de civiele verdediging.

Kolonel d'Engelbronner zou willen streven naar coördinatie t.a.v. D.S.C. en Krijgs- en Stafscholen. Ik heb dat even vermeld; daarover zou meer te zeggen zijn, doch ik vrees, dat er zich vele praktische moeilijkheden zouden voordoen t.a.v. al of niet gelijktijdige tijdstippen van behandeling e.d.

Het is uiteraard geenszins mijn bedoeling geweest de H.K.S. te miskennen. Ik heb grote waardering voor de H.K.S. — zowel vroeger als nu — doch met deze en dergelijke inrichtingen bereikt men niet allen en men bereikt hen niet op het tijdstip kort voor zij de hogere rangen bereiken.

Voor de interservice-stafofficieren zal in de gedachtengang van Kolonel d'Engelbronner elke interservice vorming blijven ontbreken, terwijl zij in mijn gedachtengang in lagere rang dan Lt-Kol aan het K.S.C. zouden kunnen deelnemen.

Het verheugt mij, dat de Heer Duyverman een hogere vorming van burgerhoofdambtenaren noodzakelijk acht.

T.a.v. vergelijkende examens ben ik enigszins terughoudend, omdat n.m.m.

in Nederland wel te veel waarde wordt toegekend aan diploma's en er verschillende factoren zijn, welke vooral in de hogere rangen van het grootste belang zijn en bij examens eigenlijk niet kunnen worden beoordeeld. De vrijheid van discussie aan het K.S.C. zou vooral niet door examens mogen worden geschaad.

Een combinatie van het D.S.C. met een cursus voor voorgeselecteerde officieren en ambtenaren in de door mij voor het K.S.C. aangegeven zin zou onder de ogen kunnen worden gezien. Ik heb een bepaald stuk hogere vorming in beschouwing genomen, doch ben er van overtuigd geweest, dat voor een praktische oplossing de gehele hogere vorming moet worden gezien. Daarbij zal men de programma's van de bestaande inrichtingen — hierbij denk ik dus ook aan die van de krijgs- en stafscholen — niet als wetten van Meden en Perzen moeten beschouwen.

Schout bij Nacht Pröpper heeft zich wel in het bijzonder gedespecialiseerd en zijn beschouwing verheugt mij oprecht. Ik geloof, dat zijn betoog het beste pleidooi voor een gezamenlijk bezien van vraagstukken van de krijgsmacht als één geheel is.

Ik betwijfel het of het door mij voorgestelde programma te zwaar zal blijken te zijn, want het is allerminst mijn bedoeling, dat alle vraagstukken grondig zullen worden onderwezen. Het gaat vooral om het verband en de beginselen en om de grote, actuele problemen. Naar ik meen zullen vele deelnemers daar toch reeds mee in aanraking zijn gekomen. Hoewel niet iedereen op elk gebied geheel thuis kan zijn, geloof ik, dat de gezamenlijke discussies toch vruchtbaar kunnen zijn.

De Heer Van Oostrom Soede heeft interessante cijfers gegeven, waarvan ik de waarde niet ontkennen wil. Ik heb er over gedacht om cijfers hiertegenover te stellen en heb o.a. gevonden, dat er volgens het Officiersboekje bij de K.L. en bij de K.Lu. resp. 37 en 8 Opperofficieren en 102 en 11 Kolonels zijn. Deze moeten toch ook allen Luitenant-Kolonel zijn geweest, zodat er wel over te praten zou zijn of er onvoldoende Luitenant-Kolonels voor het K.S.C. beschikbaar zouden zijn, te meer als men het mogelijke tijdstip van oprichting van een K.S.C. in aanmerking zou nemen. Ik geloof — met Schout bij Nacht Pröpper — dat het tegenover elkaar stellen van cijfers echter weinig vruchtbaar zou zijn.

Daarom zou ik liever willen trachten U nog een beeld van de gehele situatie te geven.

De krijgsmacht is temidden van ontzaglijke moeilijkheden gevormd en velen — letterlijk van alle kanten tezamen gekomen — hebben daartoe het beste gegeven, waartoe zij in staat waren.

De toekomst van de krijgsmacht doet internationaal en nationaal zeer moeilijke tijden verwachten.

Het zal van het grootste belang zijn, dat zowel in internationaal als in nationaal verband — waarbij ook te denken ware aan de civiele verdediging — de krijgsmacht zich zal kunnen handhaven, waartoe gezonde toestanden moeten bestaan en goede argumenten moeten worden gegeven.

Voor Nederland is intelligentie, is „qualiteit" altijd en op elk gebied een uitvoerproduct. Dit zal voor de krijgsmacht gelden in Geallieerd en in nationaal verband.

De krijgsmacht moet goed, de leiding moet goed zijn.

Men moet de tekenen des tijds verstaan en daarom vooruit zien. Alleen op

die wijze zal men het vertrouwen kunnen geven aan de jongeren, een vertrouwen, dat zo bijzonder noodzakelijk zal zijn, als er moeilijke tijden op komst zijn.

In die moeilijke tijden zal men zorg moeten dragen, dat de krijgsmacht-delen elkaar niet misgunnen, hetgeen er in een zekere armoede zou beschikbaar zijn, zoals dit helaas in het verleden wel is voorgekomen.

Iedereen heeft het erg druk, doch laat men zich door deze drukte van het dagelijks leven niet geheel laten afleiden van de grote problemen. Iedereen heeft veel haast. Waarheen? Een sterke centralisatie in elk krijgsmachtdeel is in een tijd van snelle opbouw nodig geweest, doch kan leiden tot een overspanning, tot isolement, tot te weinig delegatie van bevoegdheden.

Inzicht en begrip, samenwerking zijn nodig. Men zal moeten zoeken naar organisaties en methodes om de nadelen op te heffen van hetgeen in een bepaalde periode misschien onvermijdelijk was.

Men zal de vorming moeten bestuderen en moeten zoeken naar mogelijkheden tot verbetering.

Ik zeide het reeds: na de oorlog zijn er zeer velen van alle kanten bijgekomen en was er zeer veel te doen. Men moet in zijn eigen vak, in zijn eigen richting veel weten om veel te doen, doch men heeft ook gezamenlijk iets te presteren.

In elk vak is op elke leeftijd vorming nodig. In de krijgsmacht is dit op oudere leeftijd evenzeer nodig om de beste gezamenlijke leiding te krijgen.

Mijn bedoeling is geweest een poging te doen om een deel van de vorming te beschouwen, welke nodig is om te bereiken, dat allen die bij de leiding van de krijgsmacht en van de militaire defensie zullen zijn betrokken op de juiste plaats, vooraan in ons volk en ook in de Geallieerde samenwerking, zullen staan.

De Voorzitter:

Het wil mij voorkomen, dat wij heden een bijzonder belangwekkende avond hebben gehad en het krachtig applaus heeft bewezen, dat de aanwezigen hierover evenzo denken. Wij danken dat in de eerste plaats aan de Generaal Mathon, door zijn uitmuntend uitgesproken, van grote zaakkennis getuigende inleiding, maar vooral door de gloed en overtuiging waarmee hij zijn zienswijze heeft verdedigd. Een bijzonder woord van waardering mag ik wel uitspreken voor het feit, dat Generaal Mathon te voren op edelmoedige en onbekrompen wijze zijn voordracht ter inzage heeft verstrekt aan al degenen, waarvan hij kon vermoeden, dat zij aanleiding zouden vinden met hem in debat te treden. Wij danken hieraan een bijzonder interessante gedachtenwisseling en ik veroorloof mij derhalve navolging van dit voorbeeld aan te bevelen aan de inleiders op volgende avonden. Ik had niet kunnen denken dat, toen ik bij het 90-jarig bestaan wees op het na-oorlogse verschijnsel van een gering debat, de uitwerking van dit schot zo groot zou zijn. Naast dank aan de inleider wil ik dan ook degenen, die aan de gedachtenwisseling deelnamen en er in belangrijke mate toe bijdroegen het onderwerp van hedenavond van verschillende zijden te belichten, daarvoor hartelijk dank zeggen.

Als ik thans, zoals mijn gewoonte is, wil trachten het besprokene samen te vatten, wil ik mij er van onthouden een standpunt in te nemen t.a.v. de vraag of er al dan niet, naast het Defensie Studie Centrum en de diverse

Krijgs- of Stafscholen, een Krijgsmacht Studie Centrum moet worden opgericht. U hebt het pro van Generaal Mathon kunnen horen en het contra van verschillende der debaters. Wel echter wil ik er op wijzen — en voor mij is dat het belangrijkste resultaat van deze avond — dat er een communis opinio bleek te bestaan over het feit, dat er in de Nederlandse krijgsmacht een tekort bestaat op het gebied van „interservice” kennis en mentaliteit. De meningen liepen eigenlijk alleen uiteen over de wijze, waarop dit op de meest doeltreffende en praktische wijze kan worden opgeheven. Zonder mij er dus over uit te spreken of dit de beste oplossing is, meen ik wel uit mijn ervaring te moeten mededelen, dat het m.i. zeer wel mogelijk zou zijn het Defensie Studie Centrum mede dienstbaar te maken aan de door Generaal Mathon gestelde taak. Ik moet er daarbij trouwens op wijzen, dat de geachte inleider de huidige taak wat te beperkt heeft aangegeven. Deze omvat ook „het bestuderen van de aspecten van de moderne oorlogvoering en van de invloed daarop van wetenschap en techniek”. Bij het doen van de voorstellen, die hebben geleid tot de oprichting van het Defensie Studie Centrum heb ik trouwens van de aanvang af voor ogen gehad dit tevens te doen werkzaam zijn ter voorziening in de behoeften, die Generaal Mathon hedenavond zo uitnemend heeft uiteengezet. Ik stelde daartoe aan de Minister voor het D.S.C. en de Krijgs- c.q. Stafscholen van de drie krijgsmacht-delen in één gebouw te plaatsen en de Directeur van eerstbedoeld centrum een zodanige coördinerende bevoegdheid toe te kennen als nodig was voor de behandeling van interservice aangelegenheden. Deze bevoegdheid werd echter niet verleend, de Marine hield zich volstrekt afzijdig, de drie overige inrichtingen kwamen aanvankelijk in één gebouw, doch ruimtegebrek deed de Luchtmachtstafschool naar elders vertrekken. Over bleef slechts een gemeenschappelijke bibliotheek van de drie bedoelde inrichtingen en hieruit heeft de Luchtmachtstafschool kort geleden haar boeken teruggenomen, zodat het resultaat van een praktische poging op de weg door Generaal Mathon aangewezen, wel bijzonder mager is geweest. Dit mag echter niet afschrikken doch toont dat de geesten nog rijp moeten worden gemaakt.

Erger zou ik vinden indien men voor de toekomst de weg naar samenwerking zou barricaderen, zoals het geval zou zijn indien de dagbladpers juist heeft gemeld dat de Marine zich bij de voorgenomen stichting van een gemeenschappelijk gebouw voor de genoemde instellingen van hogere vorming opnieuw zou afzijdig houden. Ik zou dit niet alleen een ernstig nadeel achten voor de hogere vorming van de Marine-officieren, maar in niet mindere mate voor die van de officieren der andere krijgsmachtonderdelen. Het is in dit opzicht wellicht een geluk, dat de bouwvergunning nog is aangehouden en er dus nog gelegenheid is hierop terug te komen.

Na inleider en debaters nogmaals te hebben bedankt en — als anticlimax — te hebben herinnerd aan de verplichting de tekst van het gesprokene in de volgende week aan onze redacteur te doen toekomen, sluit ik hiermede deze bijeenkomst.

STELLINGEN

1. In Nederland bestaat de behoefte aan een Krijgsmacht Studie Centrum, waar hoofdofficieren en burger-hoofdambtenaren ressorterende onder de Ministers van Marine en van Oorlog en z.m. enkele hogere reserve-officieren vraagstukken betreffende de Nederlandse defensie en betreffende gebruik, vorming, instandhouding en beheer van de krijgsmacht in geallieerd en nationaal verband bestuderen.
2. Bij de studie in het K.S.C. dient te worden uitgegaan van de taak en de plaats van Nederland bij de verdediging van het Westen. Deze studie dient gericht te zijn op eenheid van opvatting in de krijgsmacht en bevorderlijk te zijn voor de doelmatigheid van en de zuinigheid in de krijgsmacht. Eenheid van opvatting betekent niet eenheid van commando of directie, noch eenheid van methode.
3. Deze studie dient voorts te leiden tot „dé-specialisatie" in de hogere rangen, waartoe inzicht en kennis dienen te worden verruimd en het onderlinge contact dient te worden bevorderd.
Vergelijkende studie, waarbij kennis wordt verkregen van de historische ontwikkeling, (groeps)discussies, op de praktijk gerichte oefeningen en excursies zijn daartoe de meest geschikte methodes.

RECTIFICATIE

Kolonel W. A. Feitsma :

Zeer tot mijn spijt is in mijn bijdrage Wetenschappelijk Jaarbericht 1954 een ernstige fout geslopen, welke ik bij de correctie der drukproef over het hoofd heb gezien.

Gaarne zou ik U willen verzoeken om op de volgende convocatie een erratum te willen opnemen luidende als volgt:

Erratum W.J. 1954 blz. 186

regel 8 van boven:

voor: radarbereik 600—20.000 m

te lezen: radarbereik 300—30.000 m.

Majoor A. van Dam :

Tot mijn spijt is bij de correctie over het hoofd gezien een drukfout in het Wetenschappelijk Jaarbericht 1954 op blz. 318 in de formule waarin „ W_n ” is uitgedrukt en de daaronder volgende formule. Deze moeten ten rechte luiden:

$$W_n = \frac{W_t G_t A_e A_r}{160\pi^2 R^4} \text{ en}$$

$$1/6,3 \times \left(\frac{W_t}{W_n} G_t A_e A_r \right)^{1/4} \text{ meter}$$

MEDEDELINGEN VAN HUISHOUDELIJKE AARD

NIEUWE LEDEN

Nederland

- 's-Gravenhage: H. v. d. Schalie, Serg. N.R.; R. M. Vos, Korp. N.R.; H. v. Oostrom Soede, Kap.-Lt. ter Zee; H. G. Hofman, res. Maj. Verbind.D.; A. Kroese, Kap.-Lt. ter Zee; Colonel-Broades Mcfee; H. P. Muller, Kap.-Lt. ter Zee; N. J. Minekos, t. res. 2e Lt.; J. van Ekeren, 2e Lt.; A. H. v. d. Mijll Dekker, res. 2e Lt.; D. Treurniet, res. 2e Lt.; A. van Eerten, res. 2e Lt.; C. R. Mahieu, 1e Lt. K.Lu.; T. v. d. Berg, Maj. v. d. Gen. Troepen; H. W. van der Linden, res. Lt. G.R.Gr.; H. H. L. Pröpper, Schout-bij-Nacht; K. F. M. van Rheenen, Maj. Vbd.D.; D. R. A. van Langen, Gen.-Majoor K.N.I.L. b.d.; Mr. J. van Andel, res. Lt.-Kol. Art.; Bibl.Comm. M. v. Oorlog; W. G. A. Faber, res. 2e Lt. Wnr. K.Lu.; Ir. J. J. Pilon, res. 2e Lt. K.Lu.; E. L. Ros, res. 1e Lt. B.D.; H. A. Baaij, 1e Lt. Wnr. K.Lu.
- Amsterdam: H. Fontijn, t. res. 2e Lt.; A. W. J. Wiegerink, res. Kap. Art.; T. Hooghordel, Kap. Intend.
- Apeldoorn: A. L. van Mastrigt, Lt. Kol. Art.
- Assen: J. H. van de Kop, res. 1e Lt. Art.
- Bergen op Zoom: H. G. A. Draaijers, Sergt. N.R.
- De Bilt: A. B. Vaandrager, res. 2e Lt. M.A.
- Bilthoven: W. J. Pieterse, Serg. N.R.
- Blaricum: J. J. A. Bos, res. 2e Lt.; M. J. O. Branse, res. Kap.
- Den Bosch: S. A. F. Pas, res. 2e Lt.; G. H. H. Schröder, Majoor Inf.; H. J. M. v. d. Bergh, 2e Lt. Infanterie.
- Brzda: A. A. C. Hagenaars, Sergt. N.R.
- Bussum: H. R. Elenbaas, t. res. 2e Lt. K.Lu.; M. G. Weijers, res. Kap. Artillerie.
- Delft: J. B. Govers, Korp. N.R.; J. M. van Rossum, Sldt. I N.R.
- Ede: D. J. Blaas, 2e Lt. Vbd.D.
- Eibergen: F. J. Koot, 2e Lt. wnr. K.Lu.
- Eindhoven: P. R. Jolly, Kap. Vl. wnr. K.Lu.; F. Wesseling, ritmeester.
- Enschede: J. H. Bolhoeve, res. 2e Lt.; S. Sjoerdsma, Kap. K.Lu.
- Enter: G. J. Wassink, 2e Lt. Inf.
- Erp: W. L. Verhees, t. res. 2e Lt.
- Epe: W. L. van Loon, o.o. K.Lu.
- Den Helder: J. Doorenbos, Lt. ter Zee 1e kl.
- Hilversum: R. Coolen, res. 2e Lt. Reg. v. Heutsz.
- Huissen (Gld.): Th. G. Huberts, res. 2e Lt.
- Jutphaas: Mr. L. Wesseling, 2e Lt. Vlieger K.Lu.
- Koog a/d Zaan: H. W. de Jong, t. res. 2e Lt. Inf.
- Krommenie: Th. C. Smakman, res. 2e Lt.
- Leiden: J. M. A. ten Broeck, Sergt. N.R.; Robert de Vries, res. 2e Lt. Vbd.D.; T. H. Asselman, Kapitein; P. G. v. d. Horst, res. 2e Lt. Art.
- Loosdrecht: C. M. A. Hartman, Luit. ter Zee 1e kl.
- Noordwijk a/Zee: R. W. Baron van Lynden, Kap. Lt. ter Zee.
- Nijmegen: W. A. Alwisher, Serg. N.R.; Th. L. Houterman, 2e Lt. Vbd.D.; J. B. Hofman, res. 2e Lt. K.Lu.; J. H. G. L. Giesbers, res. 2e Lt.; K. S. M. Korsten, res. 2e Lt.
- Oldebroek: L. Breure, Kap. Genie.
- Oudwoude: U. Dijkstra, res. 2e Lt.
- Putten: P. J. L. de Bie, Kap. Art.
- Roermond: A. J. H. van Ooteghem, t. res. 2e Lt.
- Rotterdam: H. Bodelier, Sergt. N.R.; G. H. Woudstra, Lt. ter Zee W. 1e kl.; L. de Jong, res. 2e Lt.; C. J. Denis, res. 2e Lt.; H. v. Rijt, t. res. 2e Lt.; F. J. Stoot.
- Rijen: R. J. H. Jansen, Kap. K.Lu.; E. Hermans, Kap. Wnr. K.Lu.
- Rijswijk: K. H. J. v. d. Kieft, res. 2e Lt. T.D.
- Schipluiden: D. v. Santen, res. 1e Lt. Inf.
- Sittard: Th. J. G. Nabben, res. 2e Lt. Art.
- Sneek: J. Slagter, t. res. 2e Lt.

Steenwijk: G. R. Kerkkamp, 1e Lt. Art.

Utrecht: P. Besters, res. 2e Lt. Reg. v. Heutsz; A. W. Jagers, Serg. N.R.; B. den Ouden, Serg. N.R.

Valkenburg (Z.-H.): H. de Vries, Lt. ter Zee W. 1e kl.

Vlissingen: J. C. Weststrate, res. 2e Lt.

Voorburg: R. J. W. Heslinga, Kap. Art.; E. D'Horne, Kap. Art.; Ir. G. de Rooy, Raad-adviseur A.D.

Vught: W. Willemse, Kap. Vbd.D.; J. H. Peters, 2e Lt. Genie.

Zandvoort: H. L. J. Malingré, res. 2e Lt. Art.

Zeist: A. Noot, Kap. der Mariniers; J. G. Ackers, 2e Lt. Art.

Buitenland

Nederlandse Antillen

Emmastad Curaçao: W. J. L. Treuren, res. 2e Lt. Art.

Indonesië

Djakarta: Toko dan Penerbit Buku Ketentaraan „Pembimbing” (100 abonnementen).

Republiek van Zuid-Afrika

Voortrekkershoogte: The Commandant South-Africa Military College.

Pretoria: Departement van Verdediging der Republiek Zuid-Afrika; H. J. J. de Haan.

Stellenbosch: Kommandant P. J. G. de Vos; Luitenant J. H. van Rijswijk.

Bellville: Luitenant P. J. Potgieter.

Brazilië

Sao-Paulo: E. O. de Vries, Kornet Artillerie.

De contributie voor het boekjaar 1955—1956 (1 Oct. 1955—30 Sept. 1956) is vastgesteld op f 10,—. De leden, *die zulks nog niet gedaan hebben*, wordt verzocht hun contributie wel te willen storten op postrekening 78828 van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, Den Haag.

Aflev. 1 t/m 6. W.J. 1954 en „Korte inhoud der verslagen” zijn aan de leden verzonden.

Het Bestuur van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap is thans als volgt samengesteld: M. R. H. *Calmeyer*, Lt.-Gen. G.S. b.d., Voorzitter; D. A. *van Hilten*, Lt.-Gen. t. b.d., Redacteur Orgaan en W.J.; J. H. *Couzy*, Luit.-Generaal der Art.; H. *Schaper*, Generaal-majoor-vlieger K.Lu.; J. M. *van Olm*, Schout-bij-nacht-vlieger; J. J. *de Wolf*, Brigade-Generaal der Genie b.d.; Mr. F. R. *Mijlief*, Directeur-generaal voor de Openbare Orde en Veiligheid; L. *Brouwer*, Commandeur; A. L. *van den Berge*, Brigade-Generaal G.S.; E. J. C. *van Hootegem*, Kolonel G.S.; E. D. *d'Engelbronner*, Kolonel G.S., Directeur der H.K.S.; J. P. *Boots*, Res. Kolonel t. b.d.; Secretaris-Penningmeester, van Alkemadeaan 215, 's-Gravenhage, telefoon 774621; D. *Berlijn*, Lt.-Kolonel-Vlieger-Waarnemer.

Geeft bij adresverandering kennis aan de Secretaris-Penningmeester,
van Alkemadeaan 215, 's-Gravenhage
en vergeet vooral niet ons een nieuw lid op te geven

Een boekenprijs ad f 20,— is toegekend aan Sergt. N.R. W. A. *Alwicher*, te Nijmegen en aan 1e Lt. G. E. *Gaillard*, te Rijswijk. Wie volgen?

Bünger

kranen zijn betrouwbare kranen.
Leverbaar voor alle doeleinden.
Hijsvermogen tot 12 ton.

Merton

Engelands meest geperfectioneerde Over-
loader. Leverbaar op rupsen en luchtbanden.
Stortheogte van 2,10 m tot 5 m.

Hobbs

Bedrijfsurenmeter, geeft het juiste aantal draai-
uren van de motor aan.

Le Roi

Compressors — Tractairs.

Moto-Bug

Een Koehring product.
Eén machine voor 3 doeleinden.
Hopperbody — Platform — Heftruck.

Winget-Parsons

Sleuventrekkers.
Breedte van 20 cm tot 120 cm.
Diepte tot 259 cm.

Electrische Aggregaten

met benzine- en dieselmotoren.

H. ENGLEBERT N.V. INDUSTRIËLE
AFDELING

's-Gravenhage — Theresiastraat 145 — Tel. 723904

BUMA & Co.

AMSTERDAM C

POSTBUS 502

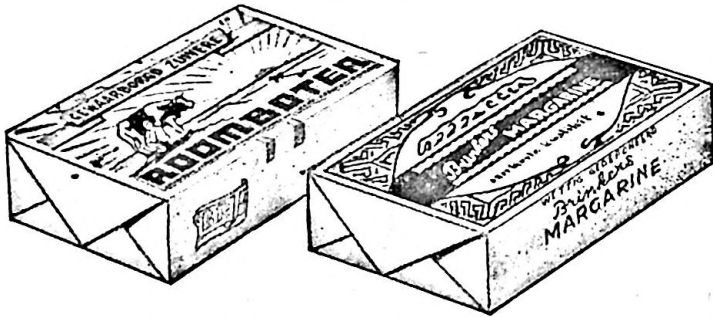

WAPENS
MUNITIE
RAKETTEN
VUURLEIDINGEN

BRINKERS' FABRIEKEN

ZOETERMEER

Telefoon: 4, 12, 17 en 66

Depôts :

Amsterdam : N. Keizersgracht 70 - Tel. 51458

Den Haag : P. Krugerlaan 119 - .. 399501

Leiden : Galgewater 18 - .. 25810